

Tussenrapportage 2023-2

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding en leeswijzer

- 1.1 Inleiding
- 1.2 Leeswijzer

2. Financieel perspectief

- 2.1 Uitkomst tweede Tussenrapportage 2023
- 2.2 Bestemming overschot

3. Programma's

- Programma 0 Bestuur en ondersteuning
- Programma 1 Veiligheid
- Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 3 Economie
- Programma 4 Onderwijs
- Programma 5 Sport, cultuur en recreatie
- Programma 6 Sociaal domein
- Programma 7 Volksgezondheid en milieu
- Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
- Programma 9 Algemene dekkingsmiddelen
- Programma 10 Overhead

4. Investerings

5. Eemsdelta in Balans

6. Bijlagen

- 6.1 Samenvatting mutaties taakvelden
- 6.2 Rapportage geprioriteerde projecten
- 6.3 Inpassingskosten

1.1 INLEIDING

Appingedam, 10 oktober 2023

Voor u ligt de tweede Tussenrapportage 2023.

De tweede Tussenrapportage van 2023 geeft de stand van zaken weer per september 2023, met een doorkijk naar de rest van 2023. Het geraamd begrotingsresultaat 2023 was tot en met de raad van 27 september 2023 € 2.462.000 positief. Het saldo van de tweede Tussenrapportage 2023 bedraagt €8.464.000 positief. Het voorlopig rekeningresultaat 2023 komt daardoor, met verwerking van de tweede Tussenrapportage 2023, uit op €10.926.000 positief. Op basis van deze Tussenrapportage zal de begroting 2023 worden aangepast middels een begrotingswijziging. Het positieve resultaat van de Tussenrapportage 2023 wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele mee- en tegenvallers. De totale structurele effecten (voordeel ad € 220.700) zijn nader uiteengezet in hoofdstuk 2 (financieel perspectief) en worden betrokken bij de kadernota 2025.

Wij leggen deze tweede Tussenrapportage 2023 aan u ter bespreking en vaststelling voor.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders,

R. Koch

Secretaris

B. Visser

Burgemeester

1.2 LEESWIJZER

Deze tussenrapportage is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken:

- Financieel perspectief
- Programma's
- Investerings en projectramingen
- Eemsdelta in Balans

Daarnaast is een hoofdstuk "Bijlagen" toegevoegd.

Financieel perspectief

In het hoofdstuk "Financieel perspectief" geven wij een samenvatting van de uitkomsten in financiële zin van deze Tussenrapportage. In dit hoofdstuk wordt een voorstel gedaan m.b.t. de bestemming van het resultaat vanuit deze Tussenrapportage.

Programma's

In de begroting 2023 staan 11 programma's opgenomen. Per programma wordt er inzicht gegeven in de verwachte uitgaven en inkomsten per programma ("Wat mag het kosten"). Hierin wordt het verloop per programma weergegeven vanaf de primaire begroting tot de effecten die volgen uit deze rapportage.

Per programma zijn de financiële afwijkingen groter dan € 50.000 per taakveld (rapporteringsnorm in de door u vastgestelde financiële verordening) opgenomen en toegelicht. De reservemutaties zijn allen opgenomen in programma 9.

Per programma wordt de stand van zaken weergegeven van de beleidsvoornemens zoals opgenomen in de begroting 2023. Alleen de beleidsvoornemens die niet volgens plan verlopen zijn opgenomen en worden toegelicht.

Hiernaast worden ook de aan te passen investeringsbudgetten apart benoemd.

Investerings en projectramingen

Over verwachte afwijkingen op investeringen groter dan € 50.000 worden in dit hoofdstuk gerapporteerd. Ook worden in dit hoofdstuk voorstellen gedaan om kredieten beschikbaar te stellen. Als laatste worden hierin ook projectramingen op programmaniveau bijgesteld en toegelicht.

Eemsdelta in Balans

Over het bezuinigingspakket Eemsdelta in balans is in Hoofdstuk 5 een rapportage opgenomen. In de eerste tussenrapportage van 2023 is gekeken naar de eerste maanden van het jaar. In deze tweede tussenrapportage is voor de periode januari – augustus 2023 naar de bezuinigingen gekeken.

Bijlagen

Als bijlage is toegevoegd het overzicht: "Samenvatting mutaties per taakveld" ten behoeve van de vast te stellen begrotingswijziging. Hierin zijn tevens de begrotingswijzigingen opgenomen die tot nu toe al door de raad zijn vastgesteld. Tevens is als bijlage een overzicht opgenomen van de stand

van zaken van de geprioriteerde projecten en wordt er inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de inpassingskosten.

2. FINANCIIEEL PERSPECTIEF

2.1 Uitkomst tweede Tussenrapportage 2023

In hoofdstuk 3 is per programma aangegeven welke mutaties in financiële zin moeten worden doorgevoerd in de begroting van 2023. In onderstaande tabel zijn de uitkomsten hiervan per programma aangegeven.

	2023	Voordeel/nadeel
Programma:		
0. Bestuur en ondersteuning	-176	N
1. Veiligheid	-100	N
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-249	N
3. Economie	-	-
4. Onderwijs	-5.423	N
5. Sport, cultuur en recreatie	-25	N
6. Sociaal domein	284	V
7. Volksgezondheid en milieu	-109	N
8. Volkshuisvesting, RO en SV	196	V
9. Algemene dekkingsmiddelen	5.037	V
Mutaties reserves	7.557	V
10. Overhead	1.472	V
Saldo Tussenrapportage 2023	8.464	V

Het resultaat van de 2^e Tussenrapportage 2023 is € 8.464.000 positief.

Voor een deel zijn de gerapporteerde afwijkingen structureel, dit betreffen:

Structurele lasten T2 rapportage	Financieel effect (lasten)
Onderzoekskosten niet gesprongen explosieven	-30.000
Opbrengsten grond wisselwoningen	-55.700
Zwembad Dubbelslag	65.000
Begeleiding	-200.000
Totaal financieel effect	-220.700

Bovenstaande structurele effecten worden gelijktijdig betrokken bij de behandeling van de kadernota 2025.

2.2 Bestemming overschot

Voorgesteld wordt om het financieel resultaat van deze Tussenrapportage toe te voegen aan het saldo van de begroting 2023.

- Saldo (t/m raad 27 september 2023) voor tweede Tussenrapportage	€ 2.462.000 positief
- Saldo tweede Tussenrapportage 2023	<u>€ 8.464.000 positief</u>
Stand begroting 2023 na tweede Tussenrapportage 2023	€ 10.926.000 positief

3. PROGRAMMA'S

Programma o. Bestuur en ondersteuning

Taakvelden

Het programma bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:

- o.1 Bestuur
- o.2 Burgerzaken

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De in de begroting 2023 opgenomen beleidsvoornemens van dit programma liggen op basis van de huidige kennis op schema.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	516	
Verwerkte begrotingswijzigingen	0	
Mutaties tussenrapportage	0	
Saldo na Tussenrapportage	516	
Lasten		
Primitieve begroting	4.500	
Verwerkte begrotingswijzigingen	100	
Mutaties tussenrapportage	176	
Saldo na Tussenrapportage	4.776	
Saldo programma o	-4.260	N

Mutaties Programma 0

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Verkiezingen		184
Automatiseringskosten reisdocumenten		-8
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	0	176

Toelichting mutaties programma 0

Verkiezingen

Door de val van het kabinet zullen er in november 2023 vervroegde tweede kamer verkiezingen worden georganiseerd. Hier is in de begroting 2023 geen rekening mee gehouden. De kosten voor het organiseren van deze verkiezing worden ingeschat op € 184.000. Vanuit het Rijk wordt geen compensatie gegeven.

Automatiseringskosten reisdocumenten

Het automatiseringsbudget van € 8.000 voor het verwerken van identiteit zal worden verplaatst van burgerzaken naar automatisering. In de concept begroting 2024 zal dit tevens worden verwerkt. Zie hiervoor ook het programma 10 Overhead.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 0

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
0.1 Bestuur	0	0
0.2 Burgerzaken	0	176
Totaal mutaties taakvelden	0	176

Programma 1. Veiligheid

Taakvelden

Het programma veiligheid bestaat uit de volgende taakvelden:

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 2: Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Openbare orde die wordt gehandhaafd en creëren van een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners.	• Regelmatig overleg met diverse organisaties over concrete veiligheidsvraagstukken in onze gemeente. Daarbij is sprake van een goede afstemming tussen zorg en veiligheid; • Aanpak verwarde personen, huiselijk geweld en kindermishandeling volgens AVE-model; • Aanpakken van woonoverlast volgens IVB; • Uitvoering geven aan beleid Caribische Nederlanders.
Verminderen van de criminaliteit en verbeteren veiligheidsbeleving.	• Uitvoeren van het integraal veiligheidsbeleid; • Het plan van aanpak ondermijning uitvoeren in nauwe samenwerking met ketenpartners. Gericht op drugscriminaliteit, fraude en witwassen, mensenhandel en –smokkel, niet direct strafbare vormen van ondermijning
Integratie beleid en coördinatie veiligheid	• Opstellen van Horecabeleid • Drank en horecaverordening
Organisatie van publieksactiviteiten in goede banen leiden	• Opstellen evenementenbeleid

Stand Tussenrapportage 2023

😊 We hebben vanaf Q4 de formatie weer volledig op orde inclusief de extra formatie voor ondermijning. Door tijdelijke lagere bezetting zijn wel de harmonisatie van horeca en evenementenbeleid en de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid in 2023 vertraagd. We streven ernaar om dit jaar of het eerste kwartaal van 2024 dit ter besluitvorming aan te reiken.

Voor de aanpak aan de Borkumerriif en Delfzijl Noord is extra capaciteit ingehuurd en zijn diverse acties opgepakt waaronder overleg, cameratoezicht, etc.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 1 Veiligheid

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	5.501	
Verwerkte begrotingswijzigingen	0	
Mutaties tussenrapportage	4.160	
Saldo na Tussenrapportage	9.661	
Lasten		
Primitieve begroting	9.255	
Verwerkte begrotingswijzigingen	2.355	
Mutaties tussenrapportage	4.260	
Saldo na Tussenrapportage	15.870	
Saldo programma 1	-6.209	N

Mutaties Programma 1

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Opvang vluchtelingen Oekraïne	2.960	2.960
Niet gesprongen explosieven		-50
Inzet aardbevingsdossier	1.200	1.200
Ondermijning		150
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	4.160	4.260

Toelichting mutaties programma 1

Opvang vluchtelingen Oekraïne

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne is ook in 2023 voortgezet. Gemeenten ontvangen o.a. een normbedrag van per dag per gerealiseerde opvangplek. De lasten over geheel 2023 worden ingeschat op € 2,96 miljoen. Dit betreft onder anderen personele kosten (woonbegeleiders, huismeesters, etc.), kosten voor beveiliging en het uitkeren van leefgeld. Er wordt tevens eenzelfde bedrag begroot aan baten, omdat het Rijk de kosten vergoed.

Huisvestingslasten

In de eerste Tussenrapportage van 2023 is een raming opgenomen voor de huisvestingslasten van de locaties Menterne en Luiningaborg over geheel 2023. Er was voor de locatie Menterne reeds rekening gehouden met een begroot bedrag van € 120.000 voor zowel de lasten als baten. Voor de Luiningaborg was rekening gehouden met een begroot bedrag van € 200.000 voor zowel de lasten als baten. Op basis van een actuele inschatting van de huisvestingslasten is de raming voor de Luiningaborg met € 30.000 verlaagd (en tevens de bijdrage van het Rijk).

Voor het leefgeld dat via de Volkskredietbank wordt verstrekt wordt een bedrag begroot van € 50.000 voor 2023. In de begroting 2023 is reeds rekening gehouden met € 31.000 aan budget waardoor er nu € 19.000 aan lasten wordt bijgeraamd en € 50.000 aan baten.

De huisvestingslasten van de twee opvanglocaties staan begroot in programma 6.

Niet gesprongen explosieven

In 2023 worden er minder opdrachten uitgevoerd voor onderzoek naar voormalige explosieven. Daarnaast is er een ontwikkeling dat de onderzoekskosten worden gedragen door externe partijen. Hierdoor hoeft er in 2023 € 50.000 minder worden onttrokken. Het structurele effect (structureel is naar verwachting € 30.000 minder nodig) wordt betrokken bij het financieel perspectief van de komende jaren.

Inzet aardbevingsdossier

Met het Rijk zijn nieuwe afspraken gemaakt ten aanzien van de vergoeding voor met name inzet van personeel voor de uitvoering van de versterkingsopgave. De toegekende bijdrage is fors hoger dan wij ten tijde van de begroting 2023 hadden voorzien. Omdat de daadwerkelijk te verantwoorden baten gemaximeerd zijn tot de daadwerkelijke kosten, passen we de budgetten (zowel baten als lasten) aan tot het bedrag dat we verwachten als daadwerkelijke lasten 2023 (verhoging € 1.200.000).

Ondermijning

Op het gebied van openbare orde en veiligheid verwachten wij een overschrijding van ongeveer € 150.000 in 2023. De oorzaak is dat de extra tijdelijke middelen om met ondermijning aan de slag te gaan pas beschikbaar zijn vanaf januari 2024 tot en met 2025, maar we wel al gestart zijn met dit programma en hiervoor nu al personeel hebben ingehuurd in 2023.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 1

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.960	2.960
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.200	1.300
Totaal mutaties taakvelden	4.160	4.260

Programma 2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Taakvelden

Het programma verkeer, vervoer en waterstaat bestaat uit de volgende taakvelden:

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 2.5 Openbaar Vervoer

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De in de begroting 2023 opgenomen beleidsvoornemens van dit programma liggen op basis van de huidige kennis op schema.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	1.338	
Verwerkte begrotingswijzigingen	135	
Mutaties tussenrapportage	-706	
Saldo na Tussenrapportage	767	
Lasten		
Primitieve begroting	11.806	
Verwerkte begrotingswijzigingen	924	
Mutaties tussenrapportage	-457	
Saldo na Tussenrapportage	12.273	
Saldo programma 2	-11.506	N

Mutaties Programma 2

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Taakstelling kapitaalgoederen		-257
Meeropbrengst kabel en Leidingen	100	
Elektra openbare verplichting		59
Bodemverontreiniging wegen Zeerijp		548
Landschapscompensatie Tennet	264	264
Raming projecten programma	-1.070	-1.070
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	-706	-457

Toelichting mutaties programma 2

Taakstelling kapitaalgoederen

De geplande bezuiniging BORG voor het jaar 2023 wordt incidenteel gerealiseerd door middel van vrijvallende kapitaallasten. Eind 2023/begin 2024 zullen diverse meerjaren onderhouds- en investeringsplannen vastgesteld worden. In dat kader zal ook meegenomen worden op welke wijze de structurele taakstelling voor BORG kan worden gerealiseerd. In totaal is er een voordeel van € 107.800 bij de kapitaalgoederen, voor dit programma is het netto resultaat van € 257.400 positief.

Meeropbrengst kabels en leidingen

Er is sprake van een incidentele meeropbrengst voor de opbrengst leges kabels en leidingen. Er is een behoorlijke inhaalslag gemaakt met de facturatie van openstaande aanvragen van vorig jaar. Er is hierdoor sprake van een voordeel van € 100.000.

Elektra openbare verlichting

Er wordt een overschrijding verwacht van € 59.000 op de elektra van openbare verlichting.

Bodemverontreiniging wegen Zeerijp

Tijdens het werk aan de wegconstructie Zeerijp fase 1 tot en met 4 is bodemvervuiling aangetroffen. De extra kosten voor verwijderen en afvoeren worden geraamd op € 547.600. Deze kosten kunnen niet worden geactiveerd en worden incidenteel als last genomen.

Landschapscompensatie TenneT

In Zeerijp is begonnen met het realiseren van het plein bij het dorpshuis. Dit is inclusief de groene aankleding alsmede de aanplant van een bomenstructuur verderop aan de Borgweg. Het bedrag wordt volledig betaald door TenneTgelden. Het betreft zowel een last als een bate van € 264.000.

Raming Projecten taakveld verkeer en vervoer

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op dit taakveld. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 2

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
2.1 Verkeer en vervoer	-706	-457
2.2 Parkeren	0	0
2.3 Recreatie havens	0	0
2.4 Economische haven en waterwegen	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0
Totaal mutaties taakvelden	-706	-457

Programma 3. Economie

Taakvelden

Het programma economie bestaat uit de volgende taakvelden:

- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie (en toerisme)

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 1: Economie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Toekomstbestendige economische ontwikkeling. Bijdragen aan een Brede Welvaart voor onze inwoners.	• Actief fondsen werven en lobbyen om de economische kansen van Eemsdelta te ondersteunen; • Intensief samenwerken met de belangrijke partners zoals buurgemeenten, NOM (Noordelijke investerings- en ontwikkelingsmaatschappij), Groningen Seaports, Provincie en uiteraard de (potentiele) ondernemingen in onze gemeente; • Ondersteunen van de verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven; • Verbinding ondersteunen tussen verschillende sectoren: Recreatie/Toerisme met Industrie, Onderwijs met Landbouw enzovoort. • Ons blijven inzetten voor de aanleg van snel internet; • Onverkort inzetten op de verdubbeling van de N33 en andere infrastructurele maatregelen die de economische ontwikkeling ondersteunen. • Onze ondernemers faciliteren en ondersteunen via het Ondernemersloket Eemsdelta; • De (gebieds-)kwaliteiten van Eemsdelta blijven uitdragen via Marketing Eemsdelta om bestaande bedrijven en werknemers te binden en potentiële investeerders aan te trekken; • Opstellen van een nieuwe economische visie en actualisatie van de bedrijventerreinvisie.
Meer mensen aan de slag En Voorbereiden op minder mensen en het binden van jongeren.	• De matching tussen vraag en aanbod verbeteren; Bijdragen aan excellent onderwijs, omscholing, bijscholing en een gericht relatiebeleid zodat meer mensen aan het werk komen; • Initiatieven aanjagen en een professionele gesprekspartner zijn tussen overheden, ondernemers en onderwijsinstellingen;

	• Lokale ondernemers een eerlijke kans op opdrachten geven binnen het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid.
Leefbare kernwinkelgebieden.	• Opstellen en uitvoeren plan van aanpak (NPG) versterking centra/kernwinkelgebieden Eemsdelta, voor de kernen Appingedam, Delfzijl, Loppersum en Middelstum vanuit de samenhangende sporen: ◦ Versterking vastgoed/winkelstructuur. ◦ Beleving - branding en merkpositionering. En coördinatie en faciliteren van evenementen en markten.
Verduurzaming en energietransitie.	• Ondersteunen bij het verduurzamen van de chemiesector. Betrokken blijven bij Chemport Europe en EemsdeltaGreen; • Nationaal Programma Infrastructuur duurzame energie (PIDI); • Cluster Energie Strategieën (CES); • Inzetten op de mogelijkheden van het Just Transition Fund.

Stand Tussenrapportage 2023

- ☹️ Het traject van de economische- en bedrijventerreinvisie is nog niet gestart. Voor de bedrijventerreinvisie loopt op dit moment een offertetraject met naar verwachting oplevering in Q2 2024. Wat betreft de economische visie wordt op dit moment overwogen wat de juiste vervolgstap is.
- ☹️ Het versterken en meer bekendmaken van het Ondernemersloket is nog niet gestart. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt, waarbij geldt dat er een nieuwe wervingsronde zal starten. Daarna zal met het versterken en bekendmaken van het loket worden gestart.

Thema 2: Toerisme (en recreatie)

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Ontwikkelen Eemsdelta - Ost-Friesland Toerismus GmbH.	• Kansen Eems Dollard Regio/Interreg aanvraag onderzoeken op themaroutes, Ost Friesland en Eemsdelta.
Thema water, havens en routes verder ontwikkelen.	• Inzet Project Eemsdelta 2030, onder andere Grote polder om havens toegankelijker te maken; • Vereniging Groninger Gemeenten VGG inzet op vaarrecreatie; • Routebureau Groningen.
Koppelkansen oppakken door samenwerking met gebiedspartners, Provincie en Kustgemeenten.	• Netwerk onderhouden en informatie uitwisseling, budgetkoppeling, budgetontsluiting.
Faciliteren bij Waddenfondsprojecten	• Stimuleren, koppelen, informeren en faciliteren.
Bevorderen Cultuur toerisme.	• Bestendigen en stimuleren van Kunst en Cultuuraanbod en ontwikkeling zoals Themaroutes De Ploeg.
Kansen creëren voor groei van de werkgelegenheid	• Versterken ondernemerschap door kennisdeling, relatienetwerk versterken, faciliteren en verbinden.
Boost geven aan promotie van de nieuwe gemeente en de ondernemers hier sterker bij betrekken	• Marketing Eemsdelta, toeristische informatievoorziening en regiopromotie; • Versterken toeristisch ondernemersnetwerk; • Bedrijfsbezoeken.
Toeristische data verzamelen	• Data verzamelen door samen te werken met Marketing Eemsdelta en Marketing Groningen, Provincie Groningen en Vereniging Groninger Gemeenten en landelijke organisaties.
Uitbreiden onderscheidende overnachtingsmogelijkheden en aansprekende dagbestedingen.	• We pakken koppelkansen op en maken gebruik van het netwerk. Samenwerking Provincie Groningen. Cofinanciering zoeken door ontsluiting en ontschotting budgetten, koppelingen.
Stimuleren groei activiteiten en evenementen voor toerisme en recreatie	• Door de inzet van een Evenementencoördinator. • De waarde van een 'evenementenportal' onderzoeken. • Subsidie harmonisatie. Ruimte voor professionalisering en voor nieuwe evenementen en activiteiten die de gebiedseigenheid en het aanbod versterken.
Samenhangend programma recreatie en toerisme.	• Versterken van de lokale gastvrijheid- en promotiestructuur (VVV).

Stand Tussenrapportage 2023

😊 Uitbreiden onderscheidende overnachtingsmogelijkheden en aansprekende dagbestedingen.
Is sterk afhankelijk van particuliere ondernemers. Wel camperplaatsen aanvragen en samenwerking met Provincie onderzoek vitale vakantieparken.

😊 Stimuleren groei activiteiten en evenementen voor toerisme en recreatie
*Door onderbezetting is er nog geen uitgebreid evenementenportal voor facilitering en informatie ingericht. Wel duidelijke informatievoorziening t.a.v. de subsidies.
 De harmonisatie is uitstekend verlopen, samen met de organisatoren opgepakt.*

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 3 Economie

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	2.533	
Verwerkte begrotingswijzigingen	0	
Mutaties tussenrapportage	-300	
Saldo na Tussenrapportage	2.233	
Lasten		
Primitieve begroting	3.888	
Verwerkte begrotingswijzigingen	465	
Mutaties tussenrapportage	-300	
Saldo na Tussenrapportage	4.053	
Saldo programma 3	-1.820	N

Mutaties Programma 3

	2023	
Omschrijving	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Raming projecten	-300	-300
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	-300	-300

Toelichting mutaties programma 3

Raming Projecten taakveld Economische ontwikkelingen

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op dit taakveld. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 3

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
3.1 Economische ontwikkelingen	-300	-300
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	0
3.4 Economische promotie (en toerisme)	0	0
Totaal mutaties taakvelden	-300	-300

Programma 4. Onderwijs

Taakvelden

Het programma onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 2: Verbinding jeugdhulp en onderwijs

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Dat kinderen op tijd de ondersteuning in het onderwijs krijgen, zodat ze in staat worden gesteld het onderwijsniveau te volgen dat bij hen past.	• Verbeteren samenwerking tussen onderwijs en jeugd(hulp); • Uitvoeren van het Project Samen voor het kind. • Inzet van Kwartiermaker Zorg en Schoolmaatschappelijk Werkers; • Samenwerking tussen RENN4 en Cosis faciliteren. • Werken aan een aaneengesloten onderwijs-, ondersteunings- en hulpstructuur voor jongeren voor het primair Voortgezet Onderwijs (VO) en het Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO) wordt gecontinueerd om schooluitval te voorkomen.
Stand Tussenrapportage 2023	
 Wordt aan gewerkt, stappen in gezet, nog niet afgerond.	

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 4 Onderwijs

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	5.026	
Verwerkte begrotingswijzigingen	2.343	
Mutaties tussenrapportage	654	
Saldo na Tussenrapportage	8.023	
Lasten		
Primitieve begroting	11.643	
Verwerkte begrotingswijzigingen	4.677	
Mutaties tussenrapportage	6.077	
Saldo na Tussenrapportage	22.397	
Saldo programma 4	-14.374	N

Mutaties Programma 4

	2023	
Omschrijving	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Sloop voormalig SBO De Delta		-215
Tijdelijke huisvesting primair onderwijs	1.195	1.195
Huurlasten IKC's Appingedam		-226
Waardedaling BS Noord		6.067
Wijziging ivm verbouwing BS Noord	-41	-244
Raming projecten programma	-500	-500
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	654	6.077

Toelichting mutaties programma 4

Sloop voormalig SBO De Delta

Er is enkele jaren geleden door de raad van Appingedam een sloopkrediet beschikbaar gesteld voor de SBO school De Delta, te Appingedam. Deze zou worden gesloopt in verband met de nieuwbouw Renn4 te Appingedam. De Renn4 school is inmiddels geopend, maar de voormalige locatie De Delta wordt nu tijdelijk gebruikt aan activiteiten voor leerlingen gerelateerd aan de Campus, die op termijn worden gehuisvest in de Koppelplaatsen op het terrein van de campus. Naar verwachting zal de Delta in 2025 kunnen worden gesloopt. Het sloopbudget (€ 215.000) zal daarom in de reserve onderwijshuisvesting worden gestort en in 2025 voor de sloop weer beschikbaar worden gesteld.

Tijdelijke huisvesting primair onderwijs

In het raadsbesluit van september 2022 is door de raad een aanvullend krediet beschikbaar gesteld voor de schoolomgeving en extra tijdelijke huisvesting Olingerveen waaronder een exploitatiebudget van € 1.445.000 wat geheel door externe financiering wordt gedekt. Voor 2023 wordt nu het restantbudget van 2022 (€ 1.195.000) als lasten en baten beschikbaar gesteld in deze Tussenrapportage.

Huurlasten IKC's Appingedam

De integrale kindcentra (IKC's) Oling en Opwierde worden gekocht van woongroep Marenland in oktober 2023 waardoor de huurlasten voor de laatste maanden van 2023 komen te vervallen. De kapitaallasten gaan pas lopen in 2024. Hierdoor is in 2023 een incidenteel voordeel van € 96.000 op het IKC Oling en € 130.000 op het IKC Opwierde.

Bredeschool Noord

De leerlingen van de Bredeschool Noord Delfzijl zijn verhuist naar het nieuwe kindcentrum. Bij het beschikbaar stellen van het investeringskrediet (2020) is besloten het onderwijs gedeelte van de Bredeschool Noord te slopen en af te waarden. In 2023 wordt nu 6.066.500 euro afgeboekt (60%). De afboeking wordt gedekt uit de reserve onderwijshuisvesting (zie programma 9).

De verhuizing heeft tevens gevolgen voor de baten en lasten. De huuropbrengst en servicekosten zijn lager, daartegenover zijn ook de lasten lager. Per saldo heeft dit een negatief effect van € 42.000. Voorheen werden de baten en lasten verdeeld over de programma's 4, 5 en 8. In de nieuwe situatie zijn dit alleen de programma's 5 en 8.

Raming Projecten taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op dit taakveld.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 4

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.154	6.577
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-500	-500
Totaal mutaties taakvelden	654	6.077

Programma 5. Sport, cultuur en recreatie

Taakvelden

Het programma sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 3: Ruimtelijk erfgoed

Ons erfgoed in beeld

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Gemeentelijk erfgoed in beter beeld	• Opstellen (beknopte) kerkenvisie • Aanscherpen procedure aanwijzing gemeentelijke monumenten • Verkenning vormgeving digitale kaart oorlogserfgoed
Stand Tussenrapportage 2023	
 Er is geen uitvoering gegeven aan de verkenning vormgeving digitale kaart oorlogserfgoed.	

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	4.448	
Verwerkte begrotingswijzigingen	422	
Mutaties tussenrapportage	-2.376	
Saldo na Tussenrapportage	2.494	
Lasten		
Primitieve begroting	17.573	
Verwerkte begrotingswijzigingen	1.664	
Mutaties tussenrapportage	-2.351	
Saldo na Tussenrapportage	16.886	
Saldo programma 5	-14.392	N

Mutaties Programma 5

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Noodfonds Energiecrisis		-275
Taakstelling kapitaalgoederen		150
Energiekosten zwembaden	107	107
Zwembad Dubbelslag		65
Landschapscompensatie Tennet	65	65
Wijziging ivm verbouwing BS Noord		85
Raming projecten programma	-2.548	-2.548
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	-2.376	-2.351

Toelichting mutaties programma 5

Noodfonds Energiecrisis

Door de raad is een noodfonds ingesteld voor het verlenen van financiële steun aan maatschappelijke organisaties die door de sterk gestegen energiekosten in zwaar weer verkeren. Het budget is ook beschikbaar gesteld voor het laten uitvoeren van een energieprestatieadvies. De aanvraagperiode loopt tot eind 2023. Op basis van de huidige aanvragen kan er € 400.000 in totaal worden afgeraamd, waarbij € 275.000 betrekking heeft op programma 5, € 65.000 op programma 6 en € 60.000 op het programma overhead.

Taakstelling kapitaalgoederen

De geplande bezuiniging BORG voor het jaar 2023 wordt incidenteel gerealiseerd d.m.v. vrijvallende kapitaallasten. Eind 2023/begin 2024 zullen diverse meerjaren onderhouds- en investeringsplannen vastgesteld worden. In dat kader zal ook meegenomen worden op welke wijze de structurele taakstelling voor BORG kan worden gerealiseerd. In totaal is er een voordeel van € 107.800 bij de kapitaalgoederen, voor dit programma is het netto resultaat € 149.600 negatief.

Energiekosten zwembaden

De gemeente heeft namens Stichting Zwembad Middelstum en Optisport Exploitaties (Zwembad Dubbelslag) een rijkssubsidie aangevraagd en ontvangen voor meerkosten energie openbare zwembaden van € 107.000. Stichting Zwembad en Optisport Exploitaties (Zwembad Dubbelslag) worden hierdoor gedeeltelijk gecompenseerd voor de gestegen energielasten en krijgen middelen voor het opstellen van een duurzaamheidsplan die dit jaar wordt opgeleverd.

Zwembad Dubbelslag

De jaarlijkse exploitatiebijdrage voor zwembad Dubbelslag is in 2023 voor het eerst met terugwerkende kracht geïndexeerd, conform de overeenkomst. Op basis van het te hanteren indexcijfer dient de exploitatiebijdrage verhoogd te worden met 14%. In de begroting was met een lager percentage rekening gehouden. Er dient hierdoor € 65.000 bijgeraamd te worden op het budget.

Landschapscompensatie TenneT

Het buitenterrein bij de kerk in Stedum moet worden opgeknapt. Dit betreft voornamelijk het groen. Tussen het kerkbestuur en dorpsbelangen is contact over het (deels) besteden van de TenneT gelden hiervoor. Het kerkbestuur is ook nog op zoek naar cofinanciering. Het project is recent weer opgestart. De uitvoering zal ook deels in 2024 vallen. Het betreft zowel een last als een bate van € 65.000.

Bredeschool Noord

De verhuizing van Bredeschool Noord zoals uiteengezet in programma 4 heeft gevolgen voor de baten en lasten. De huuropbrengst en servicekosten zijn lager, daartegenover zijn ook de lasten lager. Per saldo heeft dit een negatief effect van € 42.000. Voorheen werden de baten en lasten verdeeld over de programma's 4, 5 en 8. In de nieuwe situatie zijn dit alleen de programma's 5 en 8.

Raming Projecten diverse taakvelden programma 5

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op diverse taakvelden van dit programma. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 5

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
5.1 Sportbeleid en activering	-98	-98
5.2 Sportaccommodaties	-1.443	-1.413
5.3 Cultuurpresentatie c.a.	0	-110
5.4 Musea	0	-45
5.5 Cultureel erfgoed	-450	-450
5.6 Media	0	0
5.7 Openbaar groen en openlucht recr.	-385	-235
Totaal mutaties taakvelden	-2.376	-2.351

Programma 6. Sociaal domein

Taakvelden

Het programma sociaal domein bestaat uit de volgende taakvelden:

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Wijkteams
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 Begeleide participatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De in de begroting 2023 opgenomen beleidsvoornemens van dit programma liggen op basis van de huidige kennis op schema.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 6 Sociaal domein		Voordeel/ nadeel
	2023	
Baten		
Primitieve begroting	31.929	
Verwerkte begrotingswijzigingen	617	
Mutaties tussenrapportage	-1.032	
Saldo na Tussenrapportage	31.514	
Lasten		
Primitieve begroting	96.485	
Verwerkte begrotingswijzigingen	9.570	
Mutaties tussenrapportage	-1.316	
Saldo na Tussenrapportage	104.739	
Saldo programma 6	-73.226	N

Mutaties Programma 6

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Noodfonds Energiecrisis		-65
WMO (beschermd wonen/wachtlijsten)	187	187
Opvang vluchtelingen Oekraïne	20	-11
Beschermd wonen		-500
Begeleiding		-200
Re-integratie		134
Energielasten		378
Raming projecten programma	-1.239	-1.239
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	-1.032	-1.316

Toelichting mutaties programma 6Noodfonds Energiecrisis

Door de raad is een noodfonds ingesteld voor het verlenen van financiële steun aan maatschappelijke organisaties die door de sterk gestegen energiekosten in zwaar weer verkeren. Het budget is ook beschikbaar gesteld voor het laten uitvoeren van een energieprestatieadvies. De aanvraagperiode loopt tot eind 2023. Op basis van de huidige aanvragen kan er € 400.000 in totaal worden afgeraad, waarbij € 275.000 betrekking heeft op programma 5, € 65.000 op programma 6 en € 60.000 op het programma overhead.

WMO (beschermd wonen/wachtlijsten)

Middelen die nog beschikbaar zijn van de Centrumgemeente Groningen ten behoeve van het inhuren van Fte's voor Beschermd wonen (WMO) worden ingezet voor het wegwerken van wachtlijsten in de WMO. Hiertoe worden zowel de baten als de lasten verhoogd. Hiertoe worden zowel de baten als de lasten verhoogd met € 187.000.

Opvang vluchtelingen Oekraïne

Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar programma 1, huisvestingslasten.

Beschermd wonen

De gemeente Eemsdelta heeft middelen gekregen in 2021 en 2022 van de centrumgemeente Groningen voor lokale initiatieven ter voorkoming van instroom in Beschermd Wonen en ter bevordering van doorstroom en uitstroom uit Beschermd Wonen. Hiervoor is een projectplan opgesteld wat binnenkort wordt voorgelegd aan het college. Er zijn echter meer middelen ontvangen dan we nodig zijn. Het restant kan daarom vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo. Er is een bedrag van € 1 miljoen ontvangen. Hiervan is de helft nodig voor het projectplan en kan er dus € 500.000 vrijvallen.

Begeleiding

Er resteert eind 2023 een budget van € 200.000 op de post begeleiding. In aanloop naar de herindeling en in de eerste twee jaar van Eemsdelta, is een zekere marge in het budget ingebouwd. Het was onduidelijk op basis van de beschikbare gegevens hoeveel budget er in de praktijk nodig was. We hebben immers te maken met een autonome ontwikkeling als het gaat om het aantal aanvragen dat binnenkomt en de omvang hiervan. Vorig jaar bleek er op dit budget ongeveer

€ 300.000 over bij het opmaken van de jaarrekening 2022. Op basis van de informatie die er nu is, zal dat over 2023 ook het geval zijn. Met de kennis van nu lijkt het structureel verlagen van dit budget verantwoord, uitgaande van gelijkblijvende ontwikkelingen. Het totaalbudget voor begeleiding (exclusief PGB) bedraagt € 3,5 miljoen.

Re-integratie

In het Re-integratiebudget is een post opgenomen van €265.000 voor de kosten eigen bijdrage, bestaande uit Wet Kinderopvang (WKO) € 45.000 en Sociaal Medische Indicatie (SMI) €220.000. De verwachting tot eind van het jaar is dat dit oploopt tot €385.000. De overschrijding is volledig toe te schrijven aan de SMI, het aantal afgegeven indicaties is fors toegenomen.

Energielasten

De energielasten van het gebouw aan de Fivelpoort en de voormalige wasserij blijken hoger te zijn dan begroot. Verwachting is dat het budget met € 378.000 zal worden overschreden. Uit een nadere analyse blijkt dat er in 2023 niet meer energie gebruikt is, de afwijking is enkel te wijten aan de tarieven van het contract met Vattenfall die in 2022 zijn vastgesteld voor 2023. Genoemde panden hebben in 2023 niet mee kunnen liften op het overkoepelende contract GGPG (Groninger Gemeenten en Provincie Groningen) vanwege bestaande contractuele afspraken.

Raming Projecten taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op dit taakveld. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 6

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.219	-1.315
6.2 Wijkteams	0	0
6.3 Inkomensregelingen	0	0
6.4 Begeleide participatie	0	378
6.5 Arbeidsparticipatie	0	134
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0
6,71b WMO Begeleiding	0	-200
6.81a Beschermd Wonen	187	-313
Totaal mutaties taakvelden	-1.032	-1.316

Programma 7. Volksgezondheid en milieu

Taakvelden

Het programma volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 5: klimaat- en energietransitie

Warmtetransitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
De gemeente aardgasvrij maken	- Een transitievisie Warmte opstellen inclusief wijkuitvoeringsplannen tot 2030; - Deelnemen aan het programma Aardgasvrije wijken. Het betreft in totaal 6 projecten: - Voorheen gemeente Loppersum - Voorheen gemeente Appingedam - Voorheen gemeente Delfzijl - Nieuwborgen.net in Wagenborgen - Kwerd (met Holwierde en Godlinze) - Zonnedorpen (onder andere Zijldijk, 't Zandt en Garsthuizen); - Onderzoek naar warmtenet Oosterhorn – Delfzijl – Appingedam.
Energie besparen	- Oprichten van de Energiebrigade; - Regeling Aardgasvrij Wonen Eemsdelta ontwikkelen; - Verdere ontwikkeling van het Regionaal Energieloket.
Duurzame mobiliteit	- Een laadinfrastructuur voor elektrische auto's inrichten; - Het gebruik van elektrisch (deel)vervoer stimuleren door te participeren in de coöperatie DeelSlee.

Stand Tussenrapportage 2023

De Transitievisie Warmte is vastgesteld, de wijkuitvoeringsplannen moeten nog opgesteld worden.

Oosterhorn

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Integrale gebiedsontwikkeling Oosterhorn	Integraal Gebiedsplan ontwikkelen voor het industrieterrein Oosterhorn.
Beschermen en verbeteren van de leefomgeving	- Onderzoeken of de hinderapp binnen onze gemeente toegepast kan blijven; - Opstellen van milieubeleid voor de gemeente Eemsdelta (inclusief externe veiligheid)

Stand Tussenrapportage 2023

Het milieubeleid is niet opgesteld. Onderzocht wordt of dit vervangen kan worden door duurzaamheidsbeleid.

Thema 6: milieu en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Overdracht bodemtaken in verband met de Omgevingswet.	Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de aanvullingswet bodem worden de provinciale bodemtaken met betrekking tot bodemsaneringen overgedragen aan de gemeenten. Wij maken afspraken met de provincie en de Omgevingsdienst Groningen over de overdracht van deze taken
Bodem en ondergrond een plek geven in omgevingsvisie en -plan.	In samenwerking met de regionale samenwerkingspartners (provincie, gemeenten, ODG, waterschappen en RWS) onderzoeken hoe bodem en ondergrond op een dusdanige manier naar de verschillende omgevingsvisies en plannen kan worden vertaald zodat er enige uniformiteit ontstaat, zonder de gebied specifieke issues uit het oog te verliezen.
Het saneren van bodemverontreiniging.	Uitvoeren van bodemsaneringen op gemeenteground wanneer dit vanuit maatschappelijk oogpunt wenselijk is, zoals bij asbestverontreinigingen. Zoveel mogelijk saneren van verontreinigde grond op locaties waar wij gemeentelijke werken uitvoeren. Geschikt maken van de bodem bij de wijziging van de bestemming van een gebied voor het toekomstige gebruik.
Het toepassen van een duurzaam bodembeheer.	Behouden en verbeteren van de kwaliteit van de bodem. Door samenwerking met andere gemeenten uit de provincie en de ODG en het ontwikkelen van het Bodembeheerplan en de bijbehorende bodemkwaliteitskaarten zijn de mogelijkheden voor regionaal hergebruik van grond vereenvoudigd. Op het moment dat de Omgevingswet zijn intrede doet zal het Bodembeheerplan moeten worden geactualiseerd.

Dit zal in regionaal verband wordt opgepakt met de provincie als trekker.

Stand Tussenrapportage 2023

Hoe één en ander vorm krijgt in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) wordt de komende maanden bepaald. Bodem en ondergrond zullen ook een plek krijgen in de omgevingsvisie, maar het is nog niet exact bekend hoe dit vorm krijgt.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	18.027	
Verwerkte begrotingswijzigingen	119	
Mutaties tussenrapportage	221	
Saldo na Tussenrapportage	18.367	
Lasten		
Primitieve begroting	20.543	
Verwerkte begrotingswijzigingen	1.460	
Mutaties tussenrapportage	330	
Saldo na Tussenrapportage	22.333	
Saldo programma 7	-3.966	N

Mutaties Programma 7

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Omgevingsdienst Groningen (ODG)		50
Energiearmoede	899	899
Afwijkingen afvalverwerking en beheer	-50	36
Vrijval Voorz. Onderh. graven Rusthof/Stilleweer	27	
Raming projecten programma	-654	-654
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	221	330

Toelichting mutaties programma 7

Omgevingsdienst Groningen (ODG)

De ODG heeft een geprognosticeerde verlies op de jaarrekening eind 2023, dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer externe expertise moet worden ingeschakeld. Onze bijdrage zal hierdoor met € 50.000 stijgen. De ODG zal in hun najaarsnota deze bijstelling opnemen.

Sanering voormalig stortplaats Oosterlaan

Voor onderzoek (monitoring van de verontreiniging), opstellen beheerplan, nazorg, etc. is een bedrag gereserveerd van € 245.000. Het project ligt echter al een aantal jaar stil (de oorzaak hiervan is onder anderen uitval van een projectleider Provincie en corona). Er is nog aanvullend onderzoek vanuit Provincie (bevoegd gezag) naar de verspreiding van de verontreiniging nodig. Na afronding van de aanvullende onderzoeken wordt het deel waar de gemeente voor verantwoordelijk is opgestart, zodra dit gaat lopen zullen we hiermee met een projectplan komen. Het restantbudget (van € 245.000) zal in de reserve projecten worden gestort. Wanneer de kosten in tijd en geld in beeld zijn zullen wij de lasten opnemen in de begroting ten laste van de project reserve.

Energiearmoede

Vanuit het Rijk is een aanvullende bijdrage ontvangen voor de aanpak van Energiearmoede, in totaal € 898.500. Hiervan is een bedrag van € 228.300 specifiek beschikbaar voor het onderdeel Lokale Isolatie Aanpak. De lasten en baten worden op basis van deze beschikking verhoogd met het bedrag van € 898.500.

Afwijkingen afvalverwerking en beheer:

Op diverse onderwerpen op dit gebied zijn afwijkingen waar te nemen:

Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing

Door minder aanbieden van afval en laten ledigen van de grijze container zijn er minder inkomsten. Dit heeft te maken met de diftar paradox. Er wordt rekening gehouden met een afwijking van € 150.000.

GFT

Op de raming voor vervoer en verwerking zal eind 2023 een budget resteren van € 107.100. De raming voor inzameling GFT dient te worden verhoogd met € 40.300.

Grofvuil

De extra gereserveerde € 100.000 voor milieubelasting is niet nodig en kan worden afgeraamd. In de begroting 2024 is hier reeds rekening mee gehouden. De raming voor hergebruik afval dient te worden verhoogd met € 42.900. Er was geen rekening gehouden met enkele lasten in 2023.

Inzameling oud papier/ liquidatie vuilverwerking

De papierprijs is laag en de inzamelkosten zijn gestegen. Daardoor moeten we een garantieprijs aan de verenigingen uitkeren en hebben we meer kosten voor de inzameling. Daarnaast heeft € 18.000 betrekking op 2022. Per saldo moet er € 122.700 worden bijgeraamd. Er is hiernaast € 105.000 uitgekeerd aan de gemeente Eemsdelta na Liquidatie Vuilverwerking Noord Groningen.

Vrijval voorziening onderhoud graven Rusthoven /Stilleweer

Voor het onderhoud van graven op de begraafplaatsen Stilleweer en Rusthof hebben wij afkoopsommen ontvangen om het onderhoud uit te voeren. Deze bedragen zijn in 2 voorzieningen gestort. Gezien de materialiteit en de administratieve eenvoud laten wij deze 2 voorzieningen vervallen (in totaal € 27.000).

Raming Projecten diverse taakvelden programma 7

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op diverse taakvelden van dit programma. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 7

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
7.1 Volksgezondheid	-425	-425
7.2 Riolering	0	0
7.3 Afval	-50	36
7.4 Milieubeheer	669	719
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	27	0
Totaal mutaties taakvelden	221	330

Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Taakvelden

Het programma volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing bestaat uit de volgende taakvelden:

- 8.1 Ruimtelijke Ordening
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Thema 2: omgevingswet

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Dat in de nieuwe werkprocessen integraal wordt gewerkt en dat de fysieke leefomgeving (digitaal) wordt toegerust op de komst van de Omgevingswet.	Binnen verschillende deelprojecten wordt het volgende uitgevoerd: 1. Minimale acties: - minimale acties uitvoeren; - opstellen Participatieplan; 2. Omgevingsvisie en omgevingsplan: - een omgevingsvisie voor Eemsdelta opstellen; - een pilot omgevingsplan voor een deel van de gemeente realiseren; 3. Bewustwording: - zorgen dat voldoende kennis van de Omgevingswet aanwezig is bij de gemeenteraad, het college, de concerndirectie en medewerkers; - bewust worden van andere manier van (samen)werken, houding en gedrag; - externe communicatie richting inwoners/bedrijven en externe partijen verzorgen; - werkprocessen inrichten voor een ideale werking van de Omgevingswet; 4. ICT: - zorgen dat de systemen voldoen aan de Omgevingswet; - de ICT-systemen aansluiten op de Landelijke voorziening DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet); - een portal inrichten voor de gebruikers zoals inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. - Uitvoeren ketentesten intern en met de ketenpartners. . Bewustwording: - zorgen dat voldoende kennis van de Omgevingswet aanwezig is concerndirectie en medewerkers; - bewust worden van andere manier van (samen)werken, houding en gedrag; - externe communicatie richting inwoners/bedrijven en externe partijen verzorgen; - werkprocessen inrichten voor een ideale werking van de Omgevingswet.

😊 Ten aanzien van de Omgevingsvisie en omgevingsplan worden de voorbereidingen in 2023 uitgevoerd zodat er in 2024 gestart kan worden met de Omgevingsvisie en er gestart kan worden met een eerste deelomgevingsplan.

Thema 3: wonen en volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Realiseren van een aantrekkelijke woonomgeving door een passend woningaanbod te creëren om inwoners te binden en om mensen aan te trekken.	- Uitvoeren programmaoverzicht om woningbouw te realiseren of te ontwikkelen; - Uitvoeren meerjarig ambitiekader prestatieafspraken; - Opstellen jaarlijkse prestatieafspraken; - Sterke lobby naar provincie en rijk opzetten; - Profileren van wonen in de gemeente Eemsdelta; - Uitvoeren plan van aanpak Volkshuisvestingsfonds; - Woningbouwtransitie koppelen aan de versterkingsopgave.
Toekomstbestendige en krachtige centra, dorpen en wijken.	- Uitvoeren geplande nieuwbouwprogramma. - Maatwerk bieden in de dorpen; - Uitvoeren maatregelenpakket (starters-, duurzaamheids-, en verzilveringen); - Uitvoeren opkoopbescherming (zelfbewoningsplicht).
Stand Tussenrapportage 2023	
😊 In samenwerking met partijen wordt geanticipeerd om nieuwbouw te kunnen blijven realiseren. Dit, tegen een achtergrond waar in een korte tijd veel is veranderd (stijging bouwkosten, rente en krapte arbeidsmarkt)	

Thema 4: gemeentelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
De basis op orde.	• Inventariseren, analyseren en heroverwegen vastgoedportefeuille; • Vaststellen vak- en werkgroepen verschillende domeinen. Inventariseren vastgoed vraag en aanbod per domein; • Het voorkomen van versnippering van budgetten over de verschillende domeinen en afdelingen door MJIP's, subsidies en MJOP's te ontschotten.
Uitvoeren kerntaken.	• Uitvoeren huidige vastgoedbeheer en beleidstaken (nota vastgoed 2014); • Uitvoeren MJIP en MJOP's; • Participatie in het accommodatiebeleid verschillende domeinen (onderwijs, sport enzovoort); • Dagelijks beheer (serviceteams, assetmanagers, bouwteam, contractmanagement, meldingen).
Actualiseren en opstellen nulmeting maatschappelijk vastgoed	• Uitvoeren nulmeting (BOEI) NEN2767; dit is de actualisatie van de MJOP's voor het kernvastgoed; • Eventueel labelinventarisatie en het opstellen van een routekaart verduurzaming maatschappelijk vastgoed in samenwerking met het ontzorgingsprogramma van de provincie Groningen.
Verduurzamen vastgoedportefeuille	• Opstellen strategie energiebesparing; • Samenwerking transitie warmtenet; • Begeleiding vanuit ProGresco en omgevingsdienst.
Aantrekken extra financiële middelen	• Betere coördinatie subsidies vanuit de beschikbare programma's (NCG, NPG, SNN, RVO).
Stand Tussenrapportage 2023	
 Een onderzoek naar de optimalisering van de gemeentelijke vastgoedorganisatie loopt momenteel. Diverse onderdelen van de vastgoedthema's zijn daarbij onderwerp van een optimaliseringsslag. Deels vindt die optimalisering reeds vanaf het begrotingsjaar 2023 plaats maar zal naar verwachting doorlopen in de vervolgperiode na 2023.	

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en SV

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	141.831	
Verwerkte begrotingswijzigingen	5.510	
Mutaties tussenrapportage	-52.329	
Saldo na Tussenrapportage	95.012	
Lasten		
Primitieve begroting	145.892	
Verwerkte begrotingswijzigingen	7.342	
Mutaties tussenrapportage	-52.524	
Saldo na Tussenrapportage	100.710	
Saldo programma 8	-5.698	N

Mutaties Programma 8

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Leges bouwvergunningen	150	
Uitstel onderhoud Raadhuis		-88
Opbrengst wissellocaties	117	
Wijziging ivm verbouwing BS Noord	-143	17
Grondexploitaties	-3.670	-3.670
Raming projecten programma	-48.783	-48.783
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	-52.329	-52.524

Toelichting programma 8

Leges omgevingsvergunningen

De hoeveelheid bouwaanvragen en de aard van de ingediende plannen leiden tot meer leges dan begroot. De jaarlijkse fluctuaties in de in te dienen plannen kunnen zich telkens, normaliter binnen marges van pakweg 20% bewegen. Zeker in een ongewisse economische situatie en in de plaatselijk situatie van het aardbevingsgebied, waarbinnen de versterkingsopgave periodiek veel wisselende invloed kan hebben. Halverwege 2023 is er een grote bouwaanvraag geweest. Er kan € 150.000 aan extra bate worden bijgeraamd.

Uitstel onderhoud Raadhuis

In 2023 was er groot onderhoud gepland aan het Raadhuis te Appingedam. Vanwege het verkrijgen van subsidie en de bijbehorende voorwaarden, is het onderhoud uitgesteld naar 2024. Het overschot van € 88.000 wordt weer toegevoegd aan de daarvoor gevormde reserve gebouwen en in 2024 weer onttrokken.

Opbrengsten wissellocaties

Voor het beschikbaar stellen van grond voor het plaatsen van wisselwoningen wordt een vergoeding in rekening gebracht die nog niet geraamd was. Voor 2023 bedraagt dit effect € 117.000. Het structurele effect (tot en met 2028) bedraagt € 55.700 en wordt betrokken bij het financieel perspectief.

Bredeschool Noord

De verhuizing van Bredeschool Noord zoals uiteengezet in programma 4 heeft gevolgen voor de baten en lasten. De huuropbrengst en servicekosten zijn lager, daartegenover zijn ook de lasten lager. Per saldo heeft dit een negatief effect van € 42.000. Voorheen werden de baten en lasten verdeeld over de programma's 4, 5 en 8. In de nieuwe situatie zijn dit alleen de programma's 5 en 8.

Grondexploitaties

Vooruitlopend op de actualisatie van de grondexploitaties die in de jaarrekening van 2023 wordt verwerkt, hebben we een eerste doorkijk gemaakt. Hierin is zichtbaar dat de marktontwikkelingen, als hogere hypotheekrente en inflatie, ook doorwerken in de grondexploitaties (niet-perspectieflocaties). Het effect is zichtbaar in de vertraging van de verkoop van nieuwbouwkavels en daarmee vertragen ook werken die binnen deze exploitaties zijn begroot.

Raming Projecten diverse taakvelden programma 8

De actualisatie van jaarlijkse uitgaven van projecten heeft geleid tot een bijstelling van baten en lasten op diverse taakvelden van dit programma. Voor een nadere uiteenzetting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 8

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
8.1 Ruimtelijke Ordening	-150	-150
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-3.670	-3.670
8.3 Wonen en bouwen	-48.509	-48.704
Totaal mutaties taakvelden	-52.329	-52.524

Programma 9. Algemene dekkingsmiddelen

Taakvelden

Het programma algemene dekkingsmiddelen bestaat uit de volgende taakvelden:

- o.5 Treasury
- o.61 OZB woningen
- o.62 OZB niet-woningen
- o.64 Belastingen overig
- o.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- o.8 Overige baten en lasten
- o.9 Vpb
- o.10 Mutaties reserves

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Voor dit programma zijn in de begroting geen specifieke beleidsvoornemens erkend.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	140.386	
Verwerkte begrotingswijzigingen	4.890	
Mutaties tussenrapportage	5.179	
Saldo na Tussenrapportage	150.455	
Lasten		
Primitieve begroting	2.388	
Verwerkte begrotingswijzigingen	172	
Mutaties tussenrapportage	142	
Saldo na Tussenrapportage	2.701	
Saldo programma 9	147.754	V

Mutaties reserves

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	2.372	
Verwerkte begrotingswijzigingen	18.596	
Mutaties tussenrapportage	7.910	
Saldo na Tussenrapportage	28.878	
Lasten		
Primitieve begroting	2.752	
Verwerkte begrotingswijzigingen	6.148	
Mutaties tussenrapportage	353	
Saldo na Tussenrapportage	9.253	
Saldo reservemutaties	19.625	V

Mutaties Programma 9

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Deelnemingen-dividendbelasting	140	
Dividendbelasting en BTW voordeel	755	
Algemene uitkering	2.724	
Schatkistbankieren	1.300	
Meeropbrengst OZB	260	142
	5.179	142
Reservemutaties:		
Sloop voormalig SBO De Delta (pr.4)		215
Minder opdrachten onderzoek explosieven (pr. 1)		50
Uitstel onderhoud Raadhuis (pr. 8)		88
Wijziging ivm verbouwing BS Noord (pr 4)	6.067	
Vrijval Reserve Grafrechten	1.843	
	7.910	353
Totaal mutaties	13.089	495

Toelichting programma 9Deelnemingen-dividendbelasting

Doordat van deelnemingen de dividendbelasting kan worden teruggevraagd kan de raming voor 2023 met € 140.000 positief worden bijgesteld. Vanaf de begroting 2024 is met dit voordeel rekening gehouden.

Dividendbelasting en BTW voordeel

Van enkele deelnemingen is in de jaren 2020 tot en met 2022 dividend ontvangen waarop dividendbelasting is ingehouden. Deze belasting wordt nog met terugwerkende kracht teruggevraagd, waardoor een eenmalig voordeel ontstaat van € 195.000.

Voor het WMO-vervoer kan de gemeente wellicht worden aangemerkt als ondernemer waardoor de btw op de kosten kan worden teruggevraagd. Hiervoor zijn verzoeken ingediend bij de belastingdienst. Voor 2021 en 2022 is dit verzoek gehonoreerd, waardoor € 180.000 als incidenteel voordeel kan worden ingeboekt.

Naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad is bezwaar ingediend tegen het niet accepteren van een compensabel deel van de BTW over re-integratiekosten. De inspecteur heeft naar aanleiding van dit bezwaar een groot deel van de BTW over de jaren 2012 tot en met 2016 alsnog toegekend. Deze teruggave bedraagt € 380.000.

Algemene uitkering

In de eerste Tussenrapportage van 2023 is gemeld dat op basis van de decembercirculaire 2022 en de meicirculaire 2023 in 2023 € 3,1 miljoen aanvullende algemene uitkering wordt ontvangen en dat voor taakmutaties € 476.000 nodig is. Abusievelijk is aan de batenzijde een extra bate verwerkt van € 476.000 in plaats van € 3,1 miljoen. Dit verschil (€ 2.624.000) wordt in deze rapportage hersteld.

Op basis van de verwerking van de septembercirculaire 2023 en de verrekeningen van algemene uitkering over oude jaren, kan er nog € 100.000 aan extra bate worden bijgeraamd.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2022 wordt er weer rente vergoed op een positief banksaldo waaronder ook over het saldo Schatkistbankieren. Gezien het hoge saldo hiervan wordt er flink veel rente bijgeschreven. Dit saldo ontstaat door de vooruit ontvangen versterkingsmiddelen. De eerder gemelde rente schatkistbankieren in de vorige tussenrapportage blijkt te laag te zijn ingeschat. Dit omdat het moeilijk op voorhand is in te schatten wanneer de uitgaven plaats vinden. Veelal blijft het geld langer op de rekening staan. Er kan € 1,3 miljoen aan extra bate worden geraamd.

Meeropbrengst OZB

Er wordt een meeropbrengst verwacht van € 260.000 in verband met een hogere waarde niet-woningen dan bij de begroting verwacht. Daarnaast is er ook een nadeel van € 142.000, in verband met een toevoeging aan de dubieuze debiteuren, mede door het faillissement van een grote fabriek in het industriegebied van Delfzijl.

Vrijval reserve grafrechten

Als gevolg van een BBV-wijziging is in 2018 is de reserve grafrechten gevormd, waar de jaarlijkse baten begraafrechten in zijn gestort. In de praktijk komt het voor dat gemeenten, vanwege de administratieve eenvoud, de afkoopbedragen in zijn geheel als baten opnemen in het jaar waarin het grafrecht is verleend. Dit was in de oude gemeenten niet mogelijk, omdat wij een goede onderbouwing misten dat er sprake is van een voortdurend gelijkblijvende begraafplaatsexploitatie, vanwege de verschillende beleidskeuzes uit het verleden. In 2023 hebben wij dit wel kunnen onderbouwen, mede als gevolg van de harmonisatie begraafplaatsen en eenduidig beleid van de gemeente Eemsdelta. Hierdoor kan de reserve van € 1.843.000 vrijvallen.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 9

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
0.5 Treasury	1.440	0
0.61 OZB woningen	260	142
0.62 OZB niet-woningen	0	0
0.63 Parkeerbelasting	0	0
0.64 Belastingen overige	0	0
0.7 Algemene uitkeringen gemeentefonds	2.724	0
0.8 Overige baten en lasten	755	0
0.9 Vpb	0	0
0.10 mutaties reserves	7.910	353
Totaal mutaties taakvelden	13.089	495

Programma 10. Overhead

Taakvelden

Het programma overhead bestaat uit de volgende taakvelden:

0.4 Overhead

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De in de begroting 2023 opgenomen beleidsvoornemens van dit programma liggen op basis van de huidige kennis op schema.

Tussenstand "Wat mag het kosten?"

Programma 10 Overhead

	2023	Voordeel/ nadeel
Baten		
Primitieve begroting	176	
Verwerkte begrotingswijzigingen	0	
Mutaties tussenrapportage	220	
Saldo na Tussenrapportage	396	
Lasten		
Primitieve begroting	22.226	
Verwerkte begrotingswijzigingen	424	
Mutaties tussenrapportage	-1.252	
Saldo na Tussenrapportage	21.397	
Saldo programma 10	-21.002	N

Mutaties Programma 10

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Noodfonds Energiecrisis		-60
Automatiseringskosten reisdocumenten		8
Organisatie algemeen/ personeelsbeleid	220	-500
Personeelskosten		-750
Arboverplichtingen		50
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	220	-1.252

Toelichting mutaties programma 10

Noodfonds Energiecrisis

Door de raad is een noodfonds ingesteld voor het verlenen van financiële steun aan maatschappelijke organisaties die door de sterk gestegen energiekosten in zwaar weer verkeren. Het budget is ook beschikbaar gesteld voor het laten uitvoeren van een energieprestatieadvies. De aanvraagperiode loopt tot eind 2023. Op basis van de huidige aanvragen kan er € 400.000 in totaal worden afgeraad, waarbij € 275.000 betrekking heeft op programma 5, € 65.000 op programma 6 en € 60.000 op het programma overhead.

Automatiseringskosten reisdocumenten

Het automatiseringsbudget van € 8.000 voor het verwerken van identiteit zal worden verplaatst van burgerzaken naar automatisering. In de concept begroting 2024 zal dit tevens worden verwerkt. Zie hiervoor ook het programma o Bestuur en ondersteuning.

Organisatie algemeen/ personeelsbeleid

Het raadsvoorstel aantrekkelijk werkgeverschap (reiskostenvergoeding woon-werk) is vastgesteld in februari 2023. Het financieel effect is in 2023 ten laste gebracht van het begrotingssaldo 2023. In de Kadernota 2024 is het financieel effect van dit voorstel verwerkt en is tevens dekking aangegeven voor het gehele benodigde budget. Ook in 2023 ontstaat er vrijval van middelen op dezelfde dekkingsposten die vanaf 2024 worden ingezet. Hiernaast is er ook voordeel op de post ww-uitkeringen, omdat er tot nu toe geen medewerkers uit dienst zijn getreden die hier recht op hebben. Ook hebben wij een bijdrage ontvangen van het UWV van € 220.000 voor zwangerschaps- en bevallingsuitkering. Mede hierdoor is er een voordeel te melden van € 200.000 op personeelsbeleid en € 500.000 op organisatie algemeen.

Personeelskosten

Er zal op de personeelskosten een budget resteren van € 750.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de krappe arbeidsmarkt, waardoor het moeite kost om de vacatures te vervullen. Dit is momenteel een landelijk probleem.

Arboverplichtingen

Op het Arbo-budget 2023 wordt een overschrijding verwacht van € 50.000. Dit heeft te maken met extra dienstverlening die in 2021 tot en met 2023 is verleend i.v.m. hogere ziekteverzuimpercentages, zowel bij de ambtelijke organisatie alsook bij het Werkbedrijf. Daarnaast zijn in 2023 de ruim 100 Jobber-medewerkers toegevoegd aan het contract.

Samenvatting mutaties per taakveld programma 10

Taakvelden	2023	
	Baten	Lasten
0.4 Overhead	220	-1.252
Totaal mutaties taakvelden	220	-1.252

4 Investerings en projectramingen

Hieronder worden enkele mutaties in investeringen toegelicht. Deze mutaties hebben geen gevolgen voor de exploitatie over 2023.

Mutaties Investerings

Omschrijving	2023	
	Baten	Lasten
Ontwikkelingen:		
Prijsstijging perceelsbruggen Middelstum		85
Relining		-98
Damwand Werfpad		150
Uitstel investeringen Groote Heekt		-150
Heropenen krediet Riolering Opwierde Zuid		735
Opwierde 1: Eppenstraat en Westendorpstraat	1.850	1.850
Opwierde 1: Bronswoningen	891	891
Hart van Opwierde	4.310	4.310
Reservemutaties:		
Totaal mutaties	7.051	7.773

Middelstum perceelbruggen Bosrand

In verband met forse prijsstijgingen (loon-, materiaal- en brandstofprijzen) dient het investeringsbudget te worden verhoogd met € 85.000.

Relining

De werkzaamheden voor het relinen van het riool binnen de gemeente zijn in 2023 afgerond. De werkzaamheden hebben uiteindelijk € 98.000 minder bedragen.

Vervanging damwand Werfpad / uitstel Groote Heekt

Vanwege het verhelpen van een kritieke situatie aan het Werfpad dient de huidige houten damwand vervangen te worden door een stalen damwand, waar nu nog geen rekening mee is gehouden. De verwachte kosten bedragen € 150.000. Hiermee wordt voorkomen dat het Damsterdiep onbevaarbaar wordt. Deze uitgaven kunnen worden gedekt uit bestaande middelen door het krediet van "Vervangen Groote Heekt" hiervoor in te zetten. Deze investering zal in 2023 niet uitgevoerd worden. Doordat deze dezelfde afschrijvingstermijn heeft, heeft dit geen effect op het begrotingssaldo.

Heropening afgesloten krediet Riolering Opwierde Zuid

Bij de jaarrekening 2022 is abusievelijk ten onrechte aangegeven dat de rioleringswerkzaamheden voor Opwierde Zuid afgerond waren en hiermee is het investeringskrediet afgesloten. Nu worden de resterende middelen alsnog beschikbaar gesteld voor afronding van dit project.

Investerings (dekking inpassingskosten)

Door de gemeenteraad is op 1 juni 2022 het handboek inpassingskosten vastgesteld. Hierin zijn de verkregen rijksmiddelen verdeeld over een aantal onderdelen. Dit betreffen onder andere:

- Woningen sloop-nieuwbouw
- Perspectieflocaties
- Onderwijslocaties
- Zorglocaties

Sinds het vaststellen van het handboek inpassingskosten zijn een aantal projecten al zo concreet uitgewerkt dat hiervoor een uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld kan worden. Wij hebben dit onderstaand per categorie samengevoegd om zo ook aan te sluiten op de beschreven werkwijze in het handboek.

Woningen sloop-nieuwbouw

Opwierde I	€ 2.891.000
Hart van Opwierde	€ 4.810.000

Toelichting

Door de aardbevingsproblematiek ligt er binnen de gemeente Eemsdelta een versterkingsopgave voor het woningenbestand. Een van de grootste clusters is het gebied Opwierde. Voor dit gebied heeft de gemeenteraad middels het raadsbesluit van 20 december 2022 al voor een aantal deelgebieden uitvoeringskredieten beschikbaar gesteld. Voor de nog niet in uitvoering zijnde deelgebieden zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld.

Een aantal andere deelgebieden zijn inmiddels in de volgende fase aanbelaand: opdrachtgevers hebben bouwkundig aannemers geselecteerd voor het vervangen van de woningen, of ronden deze fase op afzienbare termijn af. Dat maakt dat ook de gekoppelde ingrepen aan de openbare ruimte in de volgende fase komen. Derhalve wordt voorgesteld om voor deze deelgebieden (aanvullend) uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen en dit, waar aan de orde, te verrekenen met het reeds beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet. Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven:

	Voorbereidingskrediet		Uitvoeringskrediet	
	was	wordt	was	wordt
Opwierde I				
Abel Eppensstraat & Nicolaas Westendorpstraat	€ 150.000	€ 0	€ 0	€ 2.000.000
Bronswoningen	€ 0	€ 0	€ 1.208.537	€ 2.100.000
Hart van Opwierde	€ 500.000	€ 0	€ 0	€ 4.810.000
Totalen	€ 650.000	€ 0	€ 1.208.537	€ 8.910.000

Het aanvragen van extra krediet voor de Bronswoningen heeft zijn oorsprong in het aanpassen van de werkgang en voortschrijdend inzicht over de feitelijke ingrepen. Het aanpassen van de fasering, zodat er aansluiting blijft met het vervangen van de woningen, maakt dat er sprake is van extra engineeringskosten. Daarnaast is er sprake van eerder niet voorziene kosten voor het saneren van vervuilde grond en begeleiding vanwege de mogelijke aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven. Tot slot is besloten om de scope uit te breiden met het vervangen van de toegangspaden rond de woningen en de ingreep voor de rijbanen aan te passen van 'herstraten' naar 'herstraten met nieuw materiaal'.

De reden hiervoor is dat de kwaliteit van de bestaande elementenverharding niet meer aansluit bij de gewenste kwaliteit en het handboek 'Inrichting Openbare Ruimte'.

De hierboven genoemde kredieten worden volledig gedekt uit de beschikbare inpassingskosten zoals deze zijn verkregen vanuit het Rijk.

Ramingen uitgaven projecten 2023

Met ingang van 2023 zijn de uitgaven voor meerjarige projecten opgenomen in de meerjarenbegroting. De inschatting voor de verwachte uitgaven 2023 is medio 2022 gemaakt. Voor een aantal projecten is op basis van huidige inzichten duidelijk dat de verwachte ramingen van 2023 bijgesteld dienen te worden. Deze zijn -om het overzichtelijk te houden- gebundeld per programma en hieronder opgenomen.

2023	
Programma	Bijstelling raming (verlaging begrootte kosten)
1	0
2	1.070.000
3	300.000
4	500.000
5	2.548.000
6	1.239.000
7	654.000
8	48.783.000
Totaal	55.094.000

De mutaties betreffen een budgettair neutrale wijziging. De bijstelling van de geraamde uitgaven voor programma 8 betreft met name de projecten van Batch 1588. Alhoewel de definitieve cijfers pas later bekend worden vanuit het SNN, lijkt de initiële inschatting erg ruim. Om deze reden worden de geschatte bedragen nu bijgesteld.

5 Eemsdelta in Balans

Monitoring Eemsdelta in Balans tussenrapportage 2 2023

Inleiding

Om de begroting 2021-2024 structureel sluitend te krijgen, is een pakket aan bezuinigingen vastgesteld, onder de noemer "Eemsdelta in Balans". Afgesproken is dat er 3 keer per jaar een monitoring plaats vindt om te kijken of de bezuinigingen ook daadwerkelijk behaald worden.

Onderstaand het totale bedrag per jaar aan bezuinigingen.

	2021	2022	2023	2024	2025
TOTAAL BEZUINIGINGEN	2.844.300	5.513.500	8.318.950	8.985.650	9.195.650

In de tweede Tussnerapportage van 2023 is gekeken naar de eerste 8 maanden van het jaar. De besparingsmaatregelen zijn door financiën en control geclassificeerd in risico niveau 1-5. Waarbij niveau 1 een maatregel aangeeft, die zonder veel moeite zeer waarschijnlijk een besparing oplevert en niveau 5 uitgaat van een grotere complexiteit, waarvoor een plan van aanpak is uitgewerkt. Per maatregel is door de eigenaar/budgethouder een format ingevuld, waarin wordt aangegeven welke acties noodzakelijk zijn om de besparing te kunnen realiseren, inclusief mijlpalen en mogelijke risico's. Deze formats zijn met de controllers (en financieel adviseurs) besproken. Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste bevindingen na het tweede monitoringsmoment in 2023.

Algemeen

Voor 2023 ligt het behalen van de doelstellingen van Eemsdelta in Balans op koers. Bezuinigingen die om bijzondere aandacht vragen zijn het optimaliseren van productieopdrachten (€ 25.000), vermindering kosten GGD (€ 11.000) en verminderen kosten Jeugdgezondheidszorg GGD (€ 49.000). Voor de opvang van zwerfdieren lopen momenteel onderhandelingen over een nieuw tarief. Afhankelijk van het nieuwe tarief zal de impact duidelijk worden op het realiseren van de taakstelling voor 2024.

Het onzekere karakter van de bezuinigingen zal zich verder doorzetten. Dit wordt veroorzaakt doordat de financiële effecten van Eemsdelta in Balans niet altijd gelijk zichtbaar zijn gedurende de uitvoering ervan.

Bezuinigingen niveau 4 & 5

Voor de bezuinigingen die geclassificeerd zijn in risicogroep 4 & 5 is uitgebreid gekeken naar de voortgang. In onderstaande tabel staan alle bezuinigingen in de risicogroep 4 & 5. Deze bezuinigingen vragen aandacht van de organisatie.

Cluster	Bezuiniging	Bezuiniging in 2023	Advies	nummer
Onderstaande bezuinigingen vragen aandacht van de organisatie				
M&M	Besparing Armoede-beleid	€ 100.000	De pilot bewind voering, waarmee de besparing gerealiseerd moet worden is ingezet. Door een wetswijziging is er iets meer invloed op de toekenning van bewindvoering, waardoor er sowieso een licht dempend effect op de uitgaven zal zijn. In tegenstelling tot in 2022 wordt voor 2023 verwacht dat het financiële effect van deze besparing zichtbaar wordt en haalbaar is. Om op deze verwachting te kunnen sturen, wordt de bezuiniging intensief	40a
FL&E	BORG	€ 1.115.000	De geplande bezuiniging BORG voor het jaar 2023 wordt grotendeels structureel gerealiseerd. De resterende bezuiniging wordt incidenteel gerealiseerd d.m.v. vrijvallende kapitaallasten. Eind 2023 zullen diverse meerjaren onderhouds- en investeringsplannen vastgesteld worden.	9A, 9B, 51, 54, 64
FL&E	Efficiency sportaccommodaties	€ 160.000	Voor de structurele invulling vindt momenteel een onderzoek plaats naar de optimale invulling van het vastgoedbeheer binnen onze gemeente. Dit in samenwerking met het cluster M&M.	17, 20
I&ED	Personele taakstelling	€ 1.000.000	Conform de vastgestelde kadernota 2023 is de personele taakstelling naar EUR 1 miljoen beneden bijgesteld. De taakstelling is verdeeld over de clusters en reeds behaald in 2022. Voor 2023 is deze bezuiniging daarom behaald.	78
AdB	Koppelkansen Aardbeving en de Baas	€ 1.500.000	De koppelkansen worden vooral binnen het onderdeel personeelskosten plus bijbehorende overhead gevonden. Dit heeft dan met name betrekking op het dekken van formatie die uit de algemene middelen worden gefinancierd, maar wel werkzaamheden verrichten in het kader van inpassingskosten en NPG. Dit houdt echter wel in dat een deel van de vaste formatie ingezet dient te worden voor de inzet t.b.v. inpassingskosten en NPG. Daarnaast betekent dit ook dat deze taakstelling niet structureel wordt gedekt, maar met tijdelijk geld wordt ingevuld. Hierdoor dient na afloop van deze tijdelijke geldstroom deze taakstelling op een alternatieve wijze te worden ingevuld.	91
M&M	Basis op orde-Jeugd	€ 400.000	De uitvoering van het plan van aanpak gericht op transformatie jeugd is in volle gang. Voor de toekenning van jeugdhulp is sprake van een opende einde-regeling, waarbij het aantal aanvragen nauwelijks kan worden beïnvloed. Als iemand recht heeft op een voorziening, is het verplicht om deze toe te kennen en te vergoeden. Desondanks ligt deze bezuiniging voor 2023 wel op koers.	46i
M&M	Jeugd-inzet contractmanager	€ 300.000	In het plan van aanpak voor de inzet van de contractmanager wordt beschreven welke maatregelen worden ingezet om de voorgestelde besparing te realiseren. Voor 2023 wordt verwacht dat het financiële effect van deze besparing zichtbaar wordt en haalbaar is.	44
M&M	Jeugd-inzet OJG	€ 180.000	Aan alle huisartsen in de gemeente Eemsdelta is een OJG-er verbonden. Besparing 2023 ligt daardoor op koers.	45
M&M	Eemsdelta Inclusief	€ 150.000	Deze besparing is verwerkt in de begroting, waardoor verwacht wordt dat deze bezuiniging wordt gerealiseerd. Deze besparing hangt samen met een open einde-regeling, de BUIG. Bij een fors stijgend aantal aanvragen en toekenningen van bijstand zullen onze uitgaven en het saldo meestijgen, met name als de stijging boven het landelijk gemiddelde ligt.	46a
I&ED	Besparing op software en applicaties	€ 200.000	Loopt vooralsnog conform planning. Er is inzicht in de onderbouwing, mede waardoor de verwachting is dat de bezuiniging voor 2023 wordt behaald.	66

Bezuinigingen niveau 1 t/m 3

Hieronder is kort de stand van zaken over de bezuinigingen 1 t/m 3 per cluster uitgewerkt.

M&M

Verwacht wordt dat M&M de begroting van 2023 realiseert, wat betekent dat in 2023 voldoende wordt bespaard om aan de taakstellingen van Eemsdelta in Balans te voldoen. Bezuinigingen die blijvende aandacht vragen en krijgen, zijn de maatregelen 48 (vermindering kosten GGD), 49 (vermindering kosten Jeugdgezondheidszorg GGD) en 46c productieopdrachten optimaliseren.. Maatregelen 48 en 49 hebben betrekking op de voorgenomen bezuiniging op de gemeenschappelijke regeling GGD. Het algemeen bestuur heeft besloten om deze bezuinigingen niet door te voeren. Onderzocht wordt of deze bezuinigingen op een andere wijze structureel kunnen worden ingevuld. Ook voor 46c wordt naar alternatieven gezocht.

FL&E

De bezuinigingen die het niveau 1 t/m 3 hebben in het cluster FL&E zijn allemaal gerealiseerd. De meeste bezuinigingen kunnen door financiën boekhoudtechnisch verwerkt worden, voor enkele bezuinigingen is het bijvoorbeeld nodig om een contract op te zeggen. Dit is bewerkstelligd.

I&ED

De meeste bezuinigingen binnen het cluster I&ED zijn als taakstellend verwerkt in de begroting 2023. Daardoor wordt verwacht dat de bezuinigingen worden gerealiseerd. Aandachtspunt is dat er op veel budgetten bezuinigd wordt waar het cluster I&ED geen volledige invloed heeft op de uitputting van het budget. Denk hierbij onder meer aan catering, juridische adviezen bij vraagstukken, verminderen kopieer- en drukwerk etc..

AdB

Niet van toepassing.

Afsluitend

Als een bezuiniging binnen een cluster niet wordt gerealiseerd dan is het in eerste instantie de bedoeling dat het cluster met een alternatief voorstel voor een bezuiniging komt. Uiteraard dient dit alternatief dan wel gedeeld te worden met het college.

6 Bijlagen

Bijlage 6.1 Samenvatting mutaties taakvelden

In onderstaand overzicht is het verloop van de budgetten per taakveld opgenomen.

Taakvelde n (bdraoen)	Primitieve begroting 2023			Mutaties 2023 - reeds besloten		Mutaties 2023 - effect rapportage		Mutaties 2023 - totaal		Begroting 2023 na Tussenrapportage		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	143.450	31.866	111.584	23.487	6.844	13.309	-581	36.795	6.263	180.245	38.128	142.117
0.1 Bestuur	1	3.030	-3.029	-	10	-	-	-	10	1	3.040	-3.039
0.2 Burgerzaken	515	1.470	-955	-	90	-	176	-	266	515	1.736	-1.221
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	176	22.226	-22.050	-	424	220	-1.252	220	-828	396	21.397	-21.002
0.5 Treasury	3.962	173	3.789	2.340	15	1.440	-	3.780	15	7.742	189	7.553
0.61 OZB woningen	7.386	1.103	6.283	-	200	260	142	260	342	7.646	1.444	6.202
0.62 OZB niet-woningen	12.003	507	11.496	-	-	-	-	-	-	12.003	507	11.496
0.63 Parkeerbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.64 Belastingen overig	240	146	94	-	-	-	-	-	-	240	146	94
0.7 Algemene uitkering c.a.	116.620	-	116.620	1.950	-	2.724	-	4.674	-	121.294	-	121.294
0.8 Overige baten en lasten	175	449	-274	600	-43	755	-	1.355	-43	1.530	405	1.125
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	10	-10	-	-	-	-	-	-	-	10	-10
0.10 Mutaties reserves	2.372	2.752	-380	18.596	6.148	7.910	353	26.506	6.501	28.878	9.253	19.625
0.11 Resultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Veiligheid	5.501	9.255	-3.754	2.355	4.160	4.260	4.160	6.615	9.661	15.870	-6.209	
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	3.555	-3.555	-	-	2.960	2.960	2.960	2.960	2.960	6.515	-3.555
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.501	5.700	-199	-	2.355	1.200	1.300	3.655	6.701	9.355	-2.654	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.338	11.806	-10.468	135	924	-706	-457	-571	467	767	12.273	-11.506
2.1 Verkeer en vervoer	1.263	11.573	-10.309	135	796	-706	-457	-571	339	692	11.912	-11.220
2.2 Parkeren	2	33	-31	-	-	-	-	-	-	2	33	-31
2.3 Recreative havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	103	-103	-	128	-	-	-	128	-	231	-231
2.5 Openbaar vervoer	73	97	-24	-	-	-	-	-	-	73	97	-24
3. Economie	2.533	3.888	-1.355	465	-300	-300	-300	165	2.233	4.053	-1.820	
3.1 Economische ontwikkeling	1.281	1.321	-41	-	60	-300	-300	-300	-240	981	1.081	-101
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	645	690	-45	-	-	-	-	-	-	645	690	-45
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	21	38	-17	-	-	-	-	-	-	21	38	-17
3.4 Economische promotie	587	1.839	-1.252	-	405	-	-	-	405	587	2.244	-1.658
4. Onderwijs	5.026	11.643	-6.616	2.343	4.677	654	6.077	2.996	10.754	8.023	22.397	-14.374
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	1.288	6.246	-4.958	2.343	4.340	1.154	6.577	3.496	10.917	4.785	17.163	-12.378
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.738	5.396	-1.658	-	338	-500	-500	-500	-163	3.238	5.234	-1.996
5. Sport, cultuur en recreatie	4.448	17.573	-13.125	422	1.664	-2.376	-2.351	-1.954	-687	2.494	16.886	-14.392
5.1 Sportbeleid en activering	330	855	-525	322	459	-98	-98	224	361	554	1.216	-662
5.2 Sportaccommodaties	2.224	5.606	-3.382	-	321	-1.443	-1.413	-1.443	-1.092	781	4.514	-3.733
5.3 Cultuurpresentatie c.a.	57	2.672	-2.615	-	220	-	-110	-	110	57	2.782	-2.725
5.4 Musea	61	284	-223	-	166	-	-45	-	121	61	405	-343
5.5 Cultureel erfgoed	459	578	-119	100	234	-450	-450	-350	-216	109	362	-253
5.6 Media	72	1.065	-993	-	-	-	-	-	-	72	1.065	-993
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.245	6.514	-5.269	-	265	-385	-235	-385	30	860	6.544	-5.684
6. Sociaal domein	31.929	96.485	-64.556	617	9.570	-1.032	-1.316	-415	8.254	31.514	104.739	-73.226
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.338	7.802	-5.463	1.348	2.278	-1.219	-1.315	129	963	2.467	8.764	-6.297
6.2 Wijkteams	2.134	6.884	-4.750	619	419	-	-	619	419	2.752	7.302	-4.550
6.3 Inkomensregelingen	23.598	33.504	-9.906	-1.350	3.451	-	-	-1.350	3.451	22.248	36.955	-14.707
6.4 Begeleide participatie	2.057	11.362	-9.305	-	1.234	-	378	-	1.612	2.057	12.974	-10.917
6.5 Arbeidsparticipatie	-	1.362	-1.362	-	718	-	134	-	852	-	2.214	-2.214
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	14	3.056	-3.042	-	320	-	-	-	320	14	3.376	-3.362
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-	-	-	50	-	-	-	50	-	50	-50
6.71a Huishoudelijk hulp (WMO)	368	5.214	-4.846	-	291	-	-	-	291	368	5.505	-5.137
6.71b Begeleiding (WMO)	-	4.923	-4.923	-	-	-	-200	-	-200	-	4.723	-4.723
6.71c Dagbesteding (WMO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-	166	-166	-	-	-	-	-	-	-	166	-166
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-	4.738	-4.738	-	51	-	-	-	51	-	4.789	-4.789
6.72b Jeugdhulp behandeling	-	372	-372	-	-	-	-	-	-	-	372	-372
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-	2.488	-2.488	-	-	-	-	-	-	-	2.488	-2.488
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	745	-745	-	250	-	-	-	250	-	995	-995
6.73a Pleegzorg	-	1.059	-1.059	-	-	-	-	-	-	-	1.059	-1.059
6.73b Gezinsgericht	-	1.196	-1.196	-	-	-	-	-	-	-	1.196	-1.196
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-	3.121	-3.121	-	-	-	-	-	-	-	3.121	-3.121
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-	3.929	-3.929	-	-	-	-	-	-	-	3.929	-3.929
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-	953	-953	-	-	-	-	-	-	-	953	-953
6.74c Gesloten plaatsing	-	345	-345	-	-	-	-	-	-	-	345	-345
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.81a Beschermd wonen (WMO)	1.420	1.789	-369	-	471	187	-313	187	158	1.607	1.946	-339
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	320	-320	-	38	-	-	-	38	-	358	-358
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.82a Jeugdbescherming	-	925	-925	-	-	-	-	-	-	-	925	-925
6.82b Jeugdreclassering	-	234	-234	-	-	-	-	-	-	-	234	-234
7. Volksgezondheid en milieu	18.027	20.543	-2.516	119	1.460	221	330	340	1.790	18.367	22.333	-3.966
7.1 Volksgezondheid	662	2.565	-1.903	119	150	-425	-425	-306	-275	356	2.290	-1.934
7.2 Riolering	5.491	4.296	1.195	-	-	-	-	-	-	5.491	4.296	1.195
7.3 Afval	7.378	5.670	1.708	-	88	-50	36	-50	124	7.327	5.794	1.534
7.4 Milieubeheer	4.207	7.223	-3.016	-	1.173	669	719	669	1.892	4.876	9.115	-4.239
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	290	789	-499	-	49	27	-	27	49	317	839	-522
8. Vhv, RO en stedelijke vernieuwing	141.831	145.892	-4.061	5.510	7.342	-52.329	-52.524	-46.819	-45.182	95.012	100.710	-5.698
8.1 Ruimtelijke Ordening	150	2.400	-2.250	-	910	-150	-150	-150	760	-	3.160	-3.160
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	9.239	9.264	-25	3.297	3.297	-3.670	-3.670	-373	-373	8.866	8.892	-25
8.3 Wonen en bouwen	132.442	134.228	-1.786	2.212	3.135	-48.509	-48.704	-46.296	-45.569	86.146	88.658	-2.512
Totaal	354.082	348.949	5.133	32.631	35.392	-38.399	-46.863	-5.768	-11.561	348.314	337.388	10.926

Bijlage 6.2 Rapportage geprioriteerde projecten

Inleiding

Gemeente Eemsdelta markeert projecten of programma's als geprioriteerd, wanneer deze aan een mix van criteria voldoen. Deze criteria bestaan uit bestuurlijke en organisatorische complexiteit, budgettaire beslag, complexiteit bij uitvoering en de impact op de omgeving. De gemeenteraad is geïnformeerd over de projecten met de status geprioriteerd.

De regeling grote projecten verlangt dat de gemeenteraad in de 2^e tussenrapportage wordt geïnformeerd over de voortgang van de geprioriteerde projecten. Deze rapportage geeft daar invulling aan door eerst de algemene bevindingen te presenteren. Vervolgens wordt - inclusief een inschatting van de algehele status - een overzicht gegeven van de geprioriteerde projecten. Dit inzicht is ontleend aan een statusoverzicht per project voor de aspecten algemeen, geld, tijd en risico's. Deze rapportage wordt afgesloten met dit statusoverzicht, waarbij een toelichting op de afwijkingen is gegeven.

Deze rapportage is opgesteld en besproken in de periode augustus/september, waardoor ten tijde van de behandeling van de T2-rapportage in de raadsvergadering de inhoud op punten ingehaald kan zijn door de tijd.

Geprioriteerde projecten

De gemeente Eemsdelta heeft 11 projecten als geprioriteerd gekenmerkt. Ten opzichte van de rapportage in 2022 is 1 project aan de lijst toegevoegd, namelijk de Zandplatenbuurt Zuid. Deze kent dezelfde doelstelling als Zandplatenbuurt Noord, alleen wordt dit project uitgevoerd op basis van een andere regeling. Bij het programma Centrum Zuid Oost is voor 2023 het onderdeel cultuurcluster vervallen, gezien de heroriëntatie op dit onderwerp.

De 11 opgenomen projecten, zijn inclusief de algehele status in tabel 1 opgenomen. Deze status is ingevuld op basis van de kleuren van een stoplicht¹.

Project	Status 2022	Status 2023
Centrum Zuid Oost		
Boegkwartier (Wonen met een plus)		
Versterkingsopgave Opwierde Zuid		
Zandplatenbuurt Noord (batch 1588 Delfzijl)		
Zandplatenbuurt Zuid		
Scholentransitie primair onderwijs		
Ontwikkeling Eendrachtterrein		
Perspectief locaties		
Scholentransitie voortgezet onderwijs (Campus)		
Versterkingsopgave Opwierde Noord en Midden		
Aardgasvrije wijken		

Tabel 1: geprioriteerde projecten inclusief algehele status

Algemene bevindingen

¹ Groen betekent op koers. Oranje staat voor op koers en bijsturing op een of meerdere aspecten nodig. Rood betekent dat een of meerdere aspecten niet worden gehaald, bijsturing om het project op schema af te ronden is dringend nodig.

Ondanks dat voor een aantal projecten de status is verbeterd, blijft het nodig om de vingergoed aan de pols te houden. Externe omstandigheden, die niet direct beïnvloedbaar zijn door de gemeente Eemsdelta, zorgen ervoor dat projecten aandacht nodig hebben. De hoge energieprijzen, prijsstijgingen voor grondstoffen en een stevige algehele inflatie hebben gezorgd voor een grote impact op de realisatiekosten van programma's en projecten.

Het risico dat door deze prijsstijgingen de projectdoelstellingen niet meer gehaald worden is deels afgedekt door het treffen van reserves en reserveringen binnen de betreffende projecten. Daarnaast zien we echter ook dat de begrote opbrengsten van sommige projecten (denk aan verkoop van gronden en vastgoed) onder druk komen te staan. Stijgende hypotheekrente en een dalend consumentenvertrouwen zorgt dat de markt voor nieuwbouwkavels en vastgoed terug loopt.

Voor de geprioriteerde projecten wordt per project de risico's gemonitord en waar nodig actie worden ondernomen.

Overzicht per geprioriteerd project

Dit onderdeel van de rapportage bevat per geprioriteerd project een statusoverzicht voor de aspecten algemeen, geld, tijd en risico's. Ook deze status is ingevuld op basis van de kleuren van een stoplicht. Voor de aspecten waar het stoplicht niet op groen staat, is de afwijking toegelicht.

Centrum Zuid Oost			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen			
<i>Algemeen</i> Het programma loopt gestaagd door, de huidige marktomstandigheden, waaronder rentestijgingen, bouwkosten en schaarste aan personeel maakt dat we op alle vlakke scherp moeten blijven. De risico's hebben we in beeld, maar leggen wel druk op planning en middelen.			
<i>Geld</i> Voor de gehele ontwikkeling verwachten wij nog een aanvullende aanvraag bij het Nationaal Programma Groningen in te moeten dienen. Deze aanvraag betreft met name de herinrichting van het Buiskoolplein en de overige aanloopstraten. Hiervoor is medio mei 2022 een eerste aanvraag ingediend, en gehonoreerd, onder voorwaarden. Bij een appartementenontwikkeling van de Actionlocatie werd een grondopbrengst geprognosticeerd voor de verkoop van vastgoed. De sloop- en eventuele saneringskosten werden geacht hier te zijn inbegrepen. Daarnaast dient het ontwerpproces nogmaals opgestart te worden. Door een scopewijziging van het programma zal het aantal wooneenheden, verminderen. Dit maakt dat de locatie niet meer kostendekkend ontwikkeld kan worden.			
<i>Tijd</i> Voor deelgebied 7 en 9 (Nieuweweg/actionlocatie) geldt dat, het werk begin 2024 in uitvoering gaat. Per saldo loopt het programma wel uit de tijd ten opzichte van de oorspronkelijke planning.			
<i>Risico's</i>			

Met een stijgende rente en het dalende consumentenvertrouwen zijn de verkoopprijzen onder druk komen te staan. Inmiddels is de daling in de verkoopprijzen tot stilstand gekomen en is weer een lichte stijging ingezet. De stijging in de bouwkosten is ook redelijk gestabiliseerd en zelfs bij bepaalde grondstoffen wat afgenomen. Deze onbalans in de woningmarkt zet nog steeds de afname van projecten met koopwoningen onder druk. De vraag naar betaalbare woningen neemt weer enigszins wat toe.

Dat betekent, dat soms voor een haalbare investeringen keuzes moeten worden gemaakt, waarmee aanpassingen van het ontwerp besproken wordt. Als gemeente bewaken wij de ingezette kwaliteit en weten deze tot op heden hoog te houden.

Doordat er steeds meer deelgebieden vanuit het plan in ontwikkeling zijn en budgetten daarvoor beschikbaar zijn gesteld, neemt het risico dat gemaakte plankosten niet gedekt kunnen worden steeds verder af.

Boegkwartier (Wonen met een plus)			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen <i>Risico's</i> De uitvoering van het project Het Boegkwartier heeft met name impact op het parkeren, de bereikbaarheid van het centrum en schade aan gebouwen en openbaar gebied in de directe omgeving van het project. Dit heeft tot klachten geleid. Om de gevolgen voor de omgeving met de gemeente te bespreken, is een overlegstructuur met de aannemer afgesproken. De aannemer communiceert met een bouwapp en brieven over de werkzaamheden en overlast. Ook is hierover overleg met vertegenwoordigers van de ondernemers gestart. Tot slot wordt de (vermeende) schade aan gebouwen in de directe omgeving beoordeeld door de verzekering van de aannemer, waarvan de verantwoordelijkheid contractueel volledig bij de aannemer ligt. De gemeente koopt de commerciële ruimte op de hoek van de Waterstraat/Willemstraat. In de financiële exploitatie word er van uit gegaan dat de aankoopkosten gelijk zullen zijn aan de opbrengsten uit verhuur en verkoop. Er wordt uitgegaan van een verhuurperiode van 10 jaar, waarna de ruimte wordt verkocht. Een raadsvoorstel voor aankoop en verhuur van het commerciële pand is in voorbereiding. De beoogde invulling van het pand is bekend. Binnenkort zetten we het pand te huur, in samenwerking met een makelaar. Verder draagt de gemeente het risico dat er een BTW-heffing volgt over de bijdrage van de gemeente aan de aannemer, die niet compensabel is. Over de kans van dit risico bestaan verschillende inzichten. Een inschatting of dit actueel wordt, kan niet gegeven worden. Het kan nog geruime tijd duren, voordat de Belastingdienst een standpunt inneemt. Als BTW-heffing aan de orde is, is afgesproken dat Acantus de helft van het bedrag voor haar rekening neemt.			

Versterkingsopgave Opwierde Zuid			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen <i>Geld</i> Er is wordt ten opzichte van de oorspronkelijke begroting een tekort verwacht als gevolg van: • veranderde werkwijzen en faseringen van nieuwbouw. Hierdoor zijn er logistieke wijzigingen noodzakelijk geweest voor de aanpak van de infrastructuur in fase 1 en 2 van de vliesgevel woningen. Er zijn een tweetal tijdelijke ontsluitingswegen aangelegd t.b.v. afwikkeling van wijkverkeer. • een hoger dan oorspronkelijk geraamde bouwkostenindexering • organisatiekosten om de veiligheid in de wijk te borgen. <i>Tijd</i> In overleg met NCG en de aannemer zijn de bouwkundige en infrastructurele werkzaamheden bij de "vliesgevels" gescheiden. De wijk wordt ook in fase 2 door de aannemer "schoon, heel en veilig" opgeleverd. De infrastructurele werkzaamheden starten nadat de bewoners zijn terug verhuist. Hierdoor zijn de werkzaamheden weliswaar later gereed maar met minder conflictsituaties en minder overlast.			

Zandplatenbuurt Noord (batch 1588 Delfzijl)			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
<i>Tijd</i> De planning van de nieuw te bouwen woningen zal de looptijd van de verordening/regeling overstijgen. Door de nieuwe opgave van de Zandplatenbuurt Zuid is besloten samen met Acanthus terug te bouwen in de huidige Zandplatenbuurt. Hiermee wordt de doorlooptijd van het project langer dan aanvankelijk gedacht en lijkt een realistische einddatum van het project te liggen in 2027.			
<i>Risico's</i> De eerste eigenaren die naar een andere woning zijn verhuist waren bewoners die graag wilden verhuizen: om er vanaf te zijn, of juist omdat ze het zagen als een positieve stap. Vaak waren dit ook eigenaren die door de destijds gunstige hypotheekrentemarkt en de lage bouwprijzen een stap konden maken in hun wooncarrière vanuit het bouwbudget. De eigenaren die nu nog moeten verhuizen zitten in een andere situatie: de hypotheekrente is stevig gestegen en de prijzen van bouwmaterialen zijn fors omhoog gegaan, waardoor mensen minder welwillend tegenover het bouwen van een nieuwe woning staan. Eigenaren kunnen niet zo eenvoudig meer een stap in hun wooncarrière maken of vertrouwen er niet op dat ze een vergelijkbare woning kunnen kopen. Dit kan er toe leiden dat eigenaren niet meer (willen) verhuizen. Een extra nadeel daarvan kan zijn dat eigenaren niet langer geïnteresseerd zijn in een andere typologie om risico's te vermijden. Dit kan er voor zorgen dat de beoogde kwaliteitssprong van de perspectieflocaties (meer variatie in typologie en prijsklassen) onder druk komt te			

staan. Om dit te voorkomen zorgen we voor goede informatievoorziening via de bewonersbegeleiding, een informatiemap en regelmatige afstemming met de bewonersvereniging. Daarnaast benutten we de mogelijkheid voor aanvragen bij het risicofonds, om te garanderen dat eigenaren over kunnen stappen naar een vergelijkbare woning - ongeacht de marktsituatie of de indexatie.

Zandplatenbuurt Zuid			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
<i>Geld</i> Binnen het project is er sprake van risico's ten aanzien van indexatie van de bouwbudgetten en de stijgende bouwprijzen. Binnen de batch 1588 zijn hier afspraken over gemaakt om (financiële) risico's op te vangen door de inrichting van een risicofonds. In de Businesscase ZPB Zuid is geen risicofonds voorzien. Hier wordt aan gewerkt bij de uitwerking van het convenant Zandplatenbuurt Zuid, behorend bij de Businesscase uit 2020. Tot die tijd moeten extra kosten gefinancierd worden door de gemeente Eemsdelta uit de Blok B middelen. <i>Tijd</i> Zie Zandplatenbuurt Noord <i>Risico's</i> Zie Zandplatenbuurt Noord			

Scholentransitie primair onderwijs			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
<i>Tijd</i> Binnen de transitie moeten de volgende projecten nog worden afgerond: Al in aanbouw: KC de Rietpluim Tuikwerd, inclusief tijdelijke huisvesting schakelklassen en versterking IKC Opwierde (door NCG). Nog in voorbereiding: KC Hiliglo in Holwierde en aanpassing RENN4 naar definitieve sloop tijdelijke huisvesting. Er zijn nieuwe mijlpalen vastgesteld. Met de kennis van nu zijn al deze opgaven medio 2024 gereed. Eind 2024 zullen ook de meeste aanpassingen aan de openbare ruimte rond de KC's gereed zijn			

Ontwikkeling Eendrachtterrein			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen <i>Risico's</i> Voor de ontwikkeling van het Eendrachtterrein is het saneren en bouwrijp maken van de grond de eerste stap. In de bodem is veel puinvervuiling en zijn veel funderingsresten aangetroffen, waarvan het nodig is om ze te verwijderen. Het resterende budget voor de sanering is naar verwachting niet voldoende voor de gehele saneringsopgave. De grondopbrengsten staan onder druk. Nu de woningverkopen tegenvallen zet dit de grondprijzen en de verkoopsnelheid van de kavels ook onder druk.			

Perspectieflocaties			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen <i>Risico's</i> Vanuit de Zandplatenbuurt is het voor veel eigenaren, door de huidige marktomstandigheden, moeilijk om een stap in hun wooncarrière te kunnen maken. Dit zorgt dat binnen de perspectieflocaties niet vergelijkbare woningen moeilijk/slecht verkoopbaar zullen worden. De huidige marktomstandigheden zorgen dat de particuliere vraag naar nieuwbouwwoningen nagenoeg stil is komen te vallen.			

Scholentransitie voortgezet onderwijs (Campusontwikkeling)			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen			
<i>Geld</i> Nu de bouw van de Campus ook financieel is afgerond kunnen we nu preciezer gaan kijken naar de resterende invulling van het gebied, nu min of meer duidelijk is hoe de gebouwen landen en er een eerste coördinatieschets ligt waarop alle onderdelen (inclusief USPA) ingetekend zijn. Dit zal voor eind van dit jaar leiden tot een inschatting van de kosten van de resterende terreininrichting. We gaan er vanuit dat de investeringen en exploitaties van de gebouwen financieel apart moeten leiden tot haalbare projecten, die voor de GREX neutraal verlopen. Het komende halfjaar zal duidelijk moeten worden in hoeverre de investeringen gedekt kunnen worden met subsidies vanuit JTF, Regiodeal en Masterplan Campussen en andere fondsen. Vanuit de Provincie is in ieder geval een beschikking afgegeven voor de Koppelplaats, betreffende grotendeels het inhoudelijke programma (dat voorlopig plaatsvindt in het oude RENN4). <i>Risico's</i> Voor de plannen in fase 2 van de ontwikkeling lijken ook voldoende externe fondsen beschikbaar te komen. Toch blijft het spannend, de dekking moet nog wel lukken. Terugvalopties zijn er ook. Mocht het niet lukken dekking te vinden dan resteert er een parkachtig gebied met sportvelden voor de scholen. Dan blijft overigens wel de verplichting voor de Gemeente om elders huisvesting te organiseren voor de ISK klassen. De uitwerking van de invulling van het gebied in een aangepast kostenplaatje moet nog gedetailleerder plaatsvinden. Met name het grondverzet dat nodig is in het nieuwe landschap zal de nodige kosten met zich meebrengen. Dit wordt de komende maanden nader uitgezocht.			

Versterkingsopgave Opwierde Noord en Midden			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen			
<i>Risico's</i> De huidige marktomstandigheden zijn dermate grillig, onzeker en lastig te voorspellen, dat er rekening wordt gehouden met (forse) stijging van bouwkosten. Voor Opwierde-I (batch 1588) zijn hierover in de zomer van 2021 afspraken gemaakt met het Rijk. Per kwartaal vindt monitoring van de uitputting van het totaalbudget van de batch plaats. Op basis van deze monitoring is het gesprek met het Rijk over aanvullende middelen gestart.			

Aardgasvrije wijken			
Algemeen	Geld	Tijd	Risico's
Toelichting op afwijkingen <i>Risico's</i> De toegevoegde waarde van het project Zonnedorpen is zeer laag. Inwoners worden door de verantwoordelijke stichting niet volledig voorgelicht over aardgasvrij-alternatieven en de groengas-kant van het project is niet realistisch. Wij gaan inhoudelijk in gesprek met het uitvoerende stichtingsbestuur en verwachten hiervoor een oplossing. Er wordt geen financieel risico voorzien.			

Bijlage 6.3 Inpassingskosten

In het in juni 2022 vastgestelde handboek inpassingskosten is opgenomen dat via de 2e bestuurlijke tussenrapportage een algehele rapportage rond de stand van zaken van de inpassingskosten wordt opgenomen. Hierbij wordt specifiek gerapporteerd over afwijkingen (groter dan € 50.000) binnen projecten in de uitvoering van het beleid. Ook zal inzicht gegeven worden in de actuele verdeling van de budgetten en de hoogte van de risicoreservering.

Stand van zaken budgetten (x € 1.000)

Onderdeel	Budget	Gerealiseerd	Verplicht tot deze rapportage	Gereserveerd	Saldo
Woningen sloop-nieuwbouw	52.742	5.342	24.746	22.654	0
Perspectieflocaties	24.000	230	3.758	20.012	0
Onderwijs	10.273	7.408	2.865		0
Zorgvastgoed	10.000	0	1.200	8.800	0
Overheadkosten	7.000	1.500	5.500	0	0
Procesgelden	350	142	0	208	0
Onderhoud	1.000	2	0	998	0
Risicofonds	22.885	0	0	0	22.885
Totaal	128.250	14.626	38.069	52.672	22.885

1. De gerealiseerde kosten zijn de kosten, zoals deze via de Sisa verantwoording 2022 zijn verantwoord richting het Rijk.
2. Bij verplicht geldt dat deze middelen via raadsbesluiten, dan wel via collegebesluiten beschikbaar zijn gesteld. Dat is onderverdeeld in beschikbaar gesteld tot deze rapportage en het in deze tussenrapportage opgenomen voorstellen Middelstum & Loppersum Noord (woningen sloop-nieuwbouw).
3. Geserveerde middelen zijn benodigd om de totale opgave van het betreffende onderdeel te kunnen financieren, maar zijn nog niet beschikbaar gesteld voor specifieke projecten.
4. Het saldo betreft vrij besteedbare middelen binnen het onderdeel.

Stand van zaken risicoreservering

Ten aanzien van de risicoreservering is in februari 2023 het raadsbesluit genomen om € 625.000 toe te voegen aan het budget voor onderwijs. Een lagere btw-afdracht aan het btw-compensatiefonds heeft gezorgd voor een voordeel van € 260.000. Dit leidt tot de volgende stand van de risicoreservering:

Beginstand:	€ 23.250.000
Af: Bijdrage aan onderwijshuisvesting	-/- € 625.000
Bij: Lagere afdracht btw-compensatiefonds	€ 260.000
Huidige stand:	€ 22.885.000

Voorbereidingskrediet

In het handboek is opgenomen dat het College mandaat heeft om voorbereidingskredieten beschikbaar te stellen voor in totaal € 2 miljoen. De stand van dit krediet is de volgende:

Maximaal beschikbaar	2.000.000
Beschikbaar gesteld voorbereidingskrediet	
Middelstum Zuid Oost	160.000
Appingedam - Opwierde 1	400.000
Loppersum Deelgebied 2-3-4	400.000
Loppersum deelgebied 5	175.000
De Rippert Holwierde	75.000
Stadhouderslaan Appingedam	117.000
Vrijheidslaan Appingedam	126.000
Totaal	1.453.000

Bij het beschikbaar stellen van het realisatiekrediet (inclusief voorbereidingskosten) zullen de beschikbaar gestelde voorbereidingskredieten weer terug vloeien naar het algemene voorbereidingskrediet.